

ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΤΟΥ ΒΑΠΤΙΣΜΑΤΟΣ *

ΥΠΟ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ Ν. ΤΡΕΜΠΕΛΑ

ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

Η Ἐν δὲ τῷ ἀλείφεσθαι τούτους ὁ πατριάρχης βάλλει τὸ λέντιον καὶ τὰ μανίκια. Καὶ μετὰ τοῦτο βαπτίζει λέγων.

Βαπτίζεται ὁ δοῦλος τοῦ Θεοῦ (ὁ δεῖνα), εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πα-

Ἵ ὁ ἄ μετὰ τὸ Χρίεται ὁ δοῦλος... «Καὶ οὕτως λαμβάνει ὁ ἱερεὺς τὸν πῶγον ἤγουν φουτὰ ἢ ἕτερον μανδύλιον καθαρὸν καὶ δένει τὰς δύο ἄκρας ἐπὶ τὸν τράχηλον τοῦ ἀναδόχου καὶ βαστά αὐτὸ τὰς ἑτέρας ἄκρας ἐπὶ τῶν δύο χειρῶν. Καὶ ἴσταται ἐκδεχόμενος τὸν νεοφώτιστον. Διὰ τοῦτο καὶ ἀνάδοχος λέγεται, ὡς ὅτι ἀναδέχεται αὐτὸν ἀπὸ τῆς ἀγίας κολυμβήθρας. Ὁ δὲ ἱερεὺς μετὰ τὸ ἀλείψαι τὸν νεοφώτιστον ἐκ τοῦ ἁγίου ἐλαίου φορεῖ μανίκια καὶ πιάνει τὸ βρέφος ἐκ τῆς μασχάλης καὶ ἴσταται ὀρθῶς λέγων οὕτως Βαπτίζεται... ἦτοι εἰς τὰς καταδύσεις καὶ εἰς τὰς ἀναδύσεις ἐκάστη προήσεις κατὰ γων αὐτὸν καὶ ἀνάγων. Καὶ οὕτω τίθησι τὸν βαπτισθέντα ἐν ταῖς ἀγκάλαις τοῦ ἀναδόχου ἐν τῇ σινδῶνα ὡς προεῖρηται. Καὶ εὐθὺς νίπεται ὁ ἱερεὺς μετὰ τὸ κολυμβῆσαι τὸν νεοφώτιστον.»

Ἵ ὁ ὑπ' ἀριθ. 780 κώδιξ τοῦ ἐν "Αθῶ ἀγ. Παντελεήμονος (XVI D 828) «Καὶ λαβῶν ὁ ἱερεὺς τὸ μανδύλιον δένει ἐπὶ τὸν τράχηλον τοῦ ἀναδόχου λέγων Ὁ Θεός, ὁ περιζωννύων με... τόξον χαλκοῦν εἰς τοὺς βραχίονάς μου».

Ἵ ὁ σ' «Ἐν δὲ τῷ ἀλείφεσθαι τοῦτον ὁ ἱερεὺς βάλλει τὸ λέντιον καὶ τὰ μανίκια καὶ δεσμῶ περισταλεῖς τὴν στολὴν ἑαυτοῦ, βαπτίζει, ποιεῖ δὲ τὸν βαπτιζόμενον καταδύσαι εἰς τὸ ὕδωρ καὶ ἀναδύσαι ἐκ τρίτου καὶ τριῶν τελείων καταδύσεων καὶ ἀναδύσεων γινομένων, κατέχων ὁ ἱερεὺς τὴν κεφαλὴν τοῦ βαπτιζομένου ἢ ἄλλως ὡς ἐξὸν διακρατῶν αὐτόν, εἰ νήπιός ἐστι, καὶ βαπτίζων ὄρθιον κατὰ μὲν τὴν πρώτην κατάδυσιν, τελεσθείσης δηλονότι τῆς καταδύσεως καὶ ἦδη ἐν τῷ ἀναδύεσθαι τὸν βαπτιζόμενον, ὥστε ταῖς ἀναδύσει τὴν ἐκφώνησιν συμπεραίνεσθαι τῶν ὀνομάτων τῆς τρισυποστάτου θεότητος, ἐκφωνεῖ τὸ Ὄνομα τοῦ Πατρός, κατὰ δὲ τὴν δευτέραν κατάδυσιν ἐκφωνεῖ τὸ Ὄνομα τοῦ Υἱοῦ, κατὰ δὲ τὴν τρίτην κατάδυσιν ἐκφωνεῖ τὸ Ὄνομα τοῦ Παναγίου Πνεύματος ἐν ἐκάστῳ ὀνόματι ἐπιλέγοντος τοῦ διακόνου σὺν τῷ λαῶ Ἀμήν. Λέγει γοῦν οὕτως Βαπτίζεται ὁ δοῦλος τοῦ Θεοῦ ὁ δεῖνα εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρός Ἀμήν. Καὶ τοῦ Υἱοῦ Ἀμήν. Καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος Ἀμήν.»

Ἵ ὁ ο' «Ἐν δὲ τῷ ἀλείφεσθαι τοῦτον βάλλει μανίκια ὁ ἱερεὺς. Εἶτα καὶ τὸ σινδῶνα δεσμεύσας περιτίθησιν ἐν τῷ τραχήλῳ τοῦ ἀναδόχου. Καὶ μετὰ τοῦτο ἀνά χεῖρας λαβῶν τὸ παιδίον λέγει Εὐλογητός ὁ Θεός, ὁ φωτίζων... κόσμον νῦν καὶ αἰ. Εἶθ' οὕτως καὶ βαπτίζει λέγων... Καὶ εἰ μὲν βρέφος εἴη, καθήσιν κάτω κολυμβῶν αὐτό. Εἰ δὲ οὐ δυνατὸν ἐστὶν οὕτως, ἴστα ἢ καθέζει αὐτὸ ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ τῇ λαίᾳ χειρὶ κατέχων αὐτό, τῇ δὲ δεξιᾷ λαμβάνων θερμὸν ἐκχείει τῇ κεφαλῇ αὐτοῦ λέγων καὶ τὰς ρηθησομένας ρήσεις. Ἦγουν τὴν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρός καὶ τὰ ἐξῆς. Εἶτα ραντίζει καὶ διαβρέχει πανταχόθεν ἀκριβῶς, ὄλον τὸ σῶμα καὶ εὐθέως μετὰ τὴν βάπτισιν τίθεται ὁ βαπτισθεὶς ἐν ταῖς τοῦ ἀναδόχου χερσίν. Εἶθ' οὕτως νηψάμενος καὶ τὰ μανίκια ἐκβαλὼν ἐκφωνεῖ ὁ διάκονος ἢ αὐτὸς δηλονότι ὁ ἱερεὺς, Πρόσχωμεν. Καὶ ψάλλεται τὸ Μακάριοι...»

* Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου τόμου σελ. 656.

τρός, 'Αμήν' καὶ τοῦ Υἱοῦ, 'Αμήν' καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, 'Αμήν,

'Ο Π «... Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ... Καὶ καταβύει αὐτὸ ἕως γονάτων. Καὶ τοῦ Υἱοῦ ἕως στήθους. Καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος ὑπὲρ κεφαλῆς».

'Ο Π⁶ «...Βαπτίζεται ὁ δοῦλος τοῦ Θεοῦ ὁ δεῖνα. Καὶ λέγει. Μία πίστις, ἕν βάπτισμα, εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς...».

'Ο 8 «Εἶτα βαπτίζει αὐτὸν ὁ ἱερεὺς λέγων Βαπτίζεται... εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς 'Αμήν. Καὶ ἀναβιβάσας αὐτὸν πάλιν εἰς τὴν δευτέραν καταδύσει λέγει καὶ τοῦ Υἱοῦ 'Αμήν. Καὶ πάλιν εἰς τὴν τρίτην καταδύσει λέγει Καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος 'Αμήν. Καὶ μετὰ τὴν βαπτίσει αὐτὸν, τίθησιν αὐτὸν ἐν ταῖς τοῦ ἀναδόχου χερσὶν ψάλλων ἐκ Γου τοῦ Μακάριοι.. Εἶτα νιψάμενος ἐνδύει αὐτὸν καὶ τὰ ἱμάτια περιβάλλων αὐτὸν καὶ ἀνάλαβον καὶ κουκούλιον ὡς ουνήθως, εἶτα ἐπέυχεται» 'Επακολουθεῖ ἡ εὐχὴ τοῦ μύρου.

'Ο Ι «Καὶ μετὰ τὸ χρίσαι ὁ ἱερεὺς τὸ ἅγιον ἔλαιον δένει τὸ σενδόνη τὸν ἀνάδοχον. "Ἐπειτα βαπτίζει...»

'Ο Κ «Τὸ δὲ παιδίον κάτω κείμενον λαβὼν ὁ ἱερεὺς αὐτὸ καταδύει αὐτὸ εἰς τὴν κολυμβήθραν τρίτον λέγων...»

ΟΙ Q Δ Ε ἐν δὲ τῷ ἀλειφθεοῖα βάλλει μανίκια (ὕπομάνικα Λ) ὁ ἱερεὺς. Εἶτα καὶ βαπτίζει λέγων Βαπτίζεται...καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. 'Αμήν. 'Ο Β «Βαπτίζεται ὁ δεῖνα...»

'Ο Μ «Εἶτα πέρνει τὸ παιδεῖ ὁ ἱερεὺς καὶ βουτὰ το ὄλον μέσα εἰς τὴν γάστρα εἰς τὸ θερμῷ τὸ ὕδωρ καὶ κάμνει μὲ τὸ παιδεῖ σταυρῶν μέσα εἰς τὸ νερὸν λέγων Βαπτίζεται ὁ δοῦλος τοῦ Θεοῦ ὁ δεῖνα εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς 'Αμήν. Καὶ ἀπέκει τὸ σηκῶνεις τὸ παιδεῖ εἰς τὰ χέρια σου καὶ πάλιν τὸ βουτᾶς τὸ παιδεῖ καὶ κάμνεις μέσα σταυρὸν λέγεις Καὶ τοῦ Υἱοῦ 'Αμήν. Καὶ πάλιν τὸ σηκῶνεις στὰ χέρια σου. Καὶ πάλιν τὸ βουτᾶς καὶ κάμνεις πάλιν μὲ τὸ παιδεῖ μέσα σταυρὸν λέγων Καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς... 'Αμήν. Καὶ ἀπέκει τὸ κολυμπᾶς ὄλω τὸ παιδεῖ καὶ ἐνδύεις το καὶ δός σε το εἰς ἀτός σου ὁ παπᾶς εἰς τοῦ καλυτάττα ταῖς ἀγκάλαις».

'Ο Σ Καὶ μετὰ τοῦτο βαπτίζεται ὑπὸ τοῦ ἱερέως κρατῶν αὐτὸ χερσὶ καὶ ὀρῶν αὐτοῦ τὸ πρόσωπον λέγων οὕτως Βαπτίζεται... εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος.

'Ο ὑπ' ἀριθ. 780 κώδιξ τοῦ ἁγ. Παντελεήμονος Ἄθω «Εἶτα λαβὼν τὸ παιδίον ὁ ἱερεὺς ὑψοῖ αὐτὸ λέγων βαπτίζεται... εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς. Καὶ καταγῶν αὐτὸ ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ ἐπάγει ἀπὸ τοῦ ὕδατος καὶ βάλλει ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ. Εἶτα πάλιν αἶρει αὐτὸ καὶ καταγῶν λέγει Καὶ τοῦ Υἱοῦ. Καὶ ποιεῖ ὁμοίως καὶ λέγει καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος νῦν καὶ ἀεὶ... Εἶτα λούει αὐτοῦ ὄλον τὸ σῶμα καλῶς».

Κατὰ τὸν ὑπ' ἀριθ. 341 τοῦ Κουτλουμουσίου (D 949 XVI).

«Καὶ εἰς πᾶσαν καταδύσειν ἐκχέων τὸ ὕδωρ εἰς κορυφὴν τοῦ νεοφωτίστου καὶ σὺκ ἄλλος τις, εἶτα ἐνθάπτει αὐτὸν κατ' ἀνατολᾶς ἐν τῷ ὕδατι λέγων νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων 'Αμήν».

Καὶ κατωτέρω: Εἶτα λαμβάνει αὐτὸν ὁ ἀνάδοχος ἐκ τῆς ἁγίας κολυμβήθρας διὰ τῶν χειρῶν τοῦ ἱερέως ὑπὲρ τῆς χερσὶ, σαβάνου λευκοῦ πρότερον ἐφαπλωθέντος ἐν ταῖς χερσίν. "Όταν δὲ λάβῃ αὐτὸν ὁ ἀνάδοχος ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ ἱερέως καὶ φωνεῖ ὁ ἱερεὺς λέγων Ἐὐλογητὸς ὁ Θεός, ὁ φωτίζων πάντα ἄνθρωπον...»

Ο Κ Q Δ ἐκάστη προσήσει κατάγων αὐτόν καὶ ἀνάγων,

Δ κρατῶν τοῦτον ἐξ ὀπισθεν τῶν μασχαλῶν καὶ ὁμοίως κατὰ ἀνατολάς.

Η Καὶ μετὰ τὸ βαπτισθῆναι πάντας νίπεται καὶ ἐκβάλλει τὸ λέντιον καὶ τὰ μανίκια καὶ τοῦ ἀρχιδιακόνου λέγοντος τὸ Πρόσχωμεν ἄρχονται οἱ ψάλται Μακάριοι ὧν ἀφέθησαν αἱ ἀνομίαι καὶ ὧν ἐπεκαλύφθησαν αἱ ἁμαρτίαι. Τοῦτο τρίτον λέγει καὶ δοξάζει.

Ἔπειτα ὁ **Σ** «Καὶ μετὰ τὸ βαπτισθῆναι πάντας ἀπέρχεται ὁ πατριάρχης καὶ ψάλλων λέγει Μακάριοι... Καὶ λέγει σὺν τῷ λαῷ τὸν στίχον τρίτον καὶ δοξάζει».

Κατὰ τὸν **Β** τὸ Μακάριοι ψάλλεται καὶ εὐθὺς «μετὰ τὸ βαπτισθῆναι» καὶ τὸ δεύτερον μετὰ τὴν χρίσιν. Μετὰ τὸ βαπτισθῆναι «ψάλλει τρίτον Μακάριοι ὧν ἀφέθησαν καὶ λέγει στίχον καὶ δοξάζει». Καὶ ἐπακολουθεῖ ἡ εὐχή τοῦ μύρου. Ὁ **Σ** «...Μακάριοι, ὧν ἀφέθησαν αἱ ἀνομίαι... λέγει γ' Εἶτα Δόξα καὶ λέγει. Τὴν χάριν ἔλαβες, τὸν Χριστὸν ἐνδέδυσαι, τὴν πίστιν τετήρησόν, τὴν πηγὴν τῆς ζωῆς τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ». Μεθ' ὃ ἐπακολουθοῦσιν εἰρηνικά, μετὰ δὲ τὸ Ὑπὲρ τοῦ ρυσθῆναι «Εὐχὴν λέγει τοῦ μύρου. Εὐλογητὸς εἶ... Ἀντιλαβοῦ, σῶσον. Τῆς Παναγίας... Ὅτι σὺ εἶ ὁ Θεὸς ἡμῶν Θεὸς τοῦ ἐλεεῖν... Ὅσοι εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε. Ὁ δὲ ἱερεὺς χρεῖ τῷ μύρῳ τοὺς βαπτισθέντας». Καὶ κατὰ τὸν **Σ** «ποιούντος τοῦ διακόνου συναπτῆν, ποιεῖ ὁ ἱερεὺς τὴν εὐχὴν ταύτην Εὐλογητὸς... Καὶ μετὰ τὴν εὐχὴν λέγοντος τοῦ ψάλτου Ὅσοι εἰς Χριστὸν... χρεῖ αὐτοὺς τῷ ἁγίῳ μύρῳ».

Κατὰ τὸν **σ**! «Μακάριοι ὧν... γ' καὶ Δόξα καὶ νῦν καὶ λέγει σὺν τῷ στίχῳ τούτῳ Ἦχ. πλ. δ' Μέγας ὁ σταυρὸς ἐφάνη ἐν τῷ...» Καὶ ἡ εὐχή τοῦ μύρου.

Ἔπειτα ὁ **Γ** «...ψάλλει ὁ ἱερεὺς σὺν τῷ κλήρῳ τὸν στίχον τοῦτον Μακάριοι ...αἱ ἁμαρτίαι» οὐδὲν ἕτερον. Περιπτου τὰ αὐτὰ καὶ ὁ **Ι**.

Ἔπειτα ὁ **Δ** πάλιν μόνον τὸν στίχον **Γ** μετὰ τῆς διαφόρου γραφῆς ἀπεκαλύφθησαν. Τρίτον τὸν στίχον οἱ **Κ Κ Q Δ**.

Ἔπειτα ὁ **Μ** «Καὶ ψάλλεις τρεῖς φορές Μακάριοι... αἱ ἁμαρτίαι. Μακάριος ἀνὴρ ᾧ οὐ μὴ λογισθῆται Κύριος ἁμαρτίαν, οὐδὲ ἔσθῃ ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ δόλος. Καὶ ἐνδύει αὐτὸ τὸ ὑποκάμισο καὶ τὸ κουκούλιον εἰς τὸ κεφάλῃ του. Καὶ λέγει Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν ὁ φωτίζων... πάντοτε... Καὶ ζῶνει το μετὰ τὸ ζουναρί τοι τυχόν ψάλλων Χιτῶνά μοι παράσχου φωτεινόν, ὁ ἀναβαλλόμενος φῶς ὡς ἱμάτιον, πολυέλεε Χριστέ, ὁ Θεὸς ἡμῶν».

Καὶ ὁ **Ξ** τρίτον τὸ Μακάριοι... μέχρι τοῦ οὐδὲ εὐρέθη...

Ἔπειτα ὁ **Ψ** «Εἶτα ψάλλει τὸ Μακάριοι... αἱ ἁμαρτίαι πάντοτε νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας. Εἶτα λέγει Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ὁ φωτίζων πάντα ἄνθρωπον... κόσμον πάντοτε...»

Τὸ «Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ὁ φωτίζων καὶ ἀγιάζων πάντα ἄνθρ. ἐρχόμ. εἰς τὸν κόσμον πάντοτε...» καὶ ἐν τῷ **Κ**.

Ἔπειτα ὁ **Ξ** μετὰ τὸ Μακάριοι... Καὶ ἀμφιέννυται ὁ βαπτιζόμενος ὑπὸ τοῦ ἀναδόχου καὶ ἐπέυχεται ὁ ἱερεὺς τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν Εὐλογητὸς εἶ...». Ὁ **ἁ** «Εἶτα ἐνδύει αὐτόν τὸν ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Καὶ ὁ ἱερεὺς Εὐλογητὸς».

Ἔπειτα ὁ **ε** μετὰ τὸ Μακάριοι... ᾧ οὐ μὴ λογισθῆται ἁμαρτίαν «Καὶ σταυρώνει τὸ παιδίον καὶ διδωσι τῷ ἀναδόχῳ καὶ ἐνδύει αὐτό. Τοῦ **Κ**. δεηθῶμεν Εὐλογητὸς εἶ, Κύριε...».

Ι Κ Ο Καὶ μετὰ τοῦτο λέγει ὁ ἱερεὺς τὴν εὐχὴν ταύτην.

Γ Κ Εὐχὴ τοῦ μύρου

Δ Μ τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

Γενεσ. θ 26,
Α' Βασιλ. κς
33, Β' Βασ.
ζ 27 Α' Πα-
ραλ. ιζ 24,

1 Εὐλογητὸς εἶ, Κύριε, ὁ Θεὸς ὁ Παντοκράτωρ,
ἡ πηγὴ τῶν ἀγαθῶν, ὁ ἥλιος τῆς δικαιοσύνης, ὁ λάμ-
ψας τοῖς ἐν σκότει φῶς σωτηρίας, διὰ τῆς ἐπιφανείας τοῦ
μονογενοῦς σου Υἱοῦ καὶ Θεοῦ ἡμῶν καὶ χαρισάμενος ἡμῖν τοῖς

Ὁ **Η** «Καὶ μετὰ τοῦτο ποιῶντος τοῦ διακόνου εὐχὴν ἐπεύχεται ὁ ἀρχιερεὺς.

Ὁ **Ο** «Τοῦ δὲ διακόνου ποιῶντος μικρὰν συναπτὴν ὁ ἱερεὺς δοξάζει. Εἶτα ἐπεύχεται».

Ὁ **Δ** «Εἶτα ἐπεύχεται ὁ ἱερεὺς τὴν εὐχὴν ταύτην ἐπάνω τοῦ ἀγγελίου τοῦ μύρου». Ὁ **α** «Καὶ εὐθὺς λέγει τὴν εὐχὴν τοῦ ἁγίου μύρου».

Ὁ **Μ** τὴν εὐχὴν μετὰ τὸ διὰ μύρου χρίσμα καὶ τὸν περὶ τὴν κολουμβήθραν χορόν.

Κατὰ τὸν ὑπὸ τοῦ **Goar** δημοσιευόμενον καὶ μὴ κατονομαζόμενον κώδικα : «Χρῖε ὁ ἱερεὺς τῷ ἁγίῳ μύρῳ τοὺς βαπτισθέντας, ποιῶν τὸν τοῦ σταυροῦ τύπον πρῶτον ἐπὶ τοῦ μετώπου λέγων «Σφραγίς δωρεᾶς Πνεύματος ἁγίου καὶ ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς λέγων Χρίσμα δωρεᾶς Πνεύματος ἁγίου καὶ ἐπὶ τὰς ὀσφρήσεις λέγων Χρίσμα ἀρραβῶνος Πνεύματος ἁγίου ἐπὶ τὰς ἀκοὰς λέγων Χρίσμα μετοχῆς ζωῆς αἰωνίου· εἰς τὰς χεῖρας ἔσωθεν Χρίσμα ἁγίου Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ σφραγίς ἀνεπιβούλευτος· ἐπὶ τὴν καρδίαν Πλήρωμα δωρεᾶς Πνεύματος ἁγίου καὶ θώραξ πίστεως καὶ ἀληθείας. Καὶ λέγει Μακάριοι, ὧν ἀφέθησαν. Καὶ λοιπὸν ἡ λειτουργία.

Ὁ Βησσ—Κρυπ. μετὰ τὴν εὐχὴν Εὐλογητὸς εἶ Κύριε...

«Καὶ μετὰ τὴν εὐχὴν ταύτην ἀποδύεται τὴν στολὴν τοῦ βαπτίσματος καὶ βάλλει τὰ τῆς λειτουργίας. Καὶ ὑπάγει εἰς τὸν ἅγιον Πέτρον καὶ τοῦ ψάλτου λέγοντος Ὅσοι εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε χρῖε τῷ ἁγίῳ μύρῳ τοὺς βαπτισθέντας ποιῶν σταυροῦ τύπον ἐπὶ τοῦ μετώπου, τῶν ὀφθαλμῶν, τῶν μυκτῆρων, τοῦ στόματος καὶ τῶν δύο ὠτων λέγων Σφραγίς δωρεᾶς Πνεύματος ἁγίου. Καὶ μετὰ τοῦτο συμπάλλων τοῖς ὀρφανοῖς τὸ Μακάριοι ὧν ἀφέθησαν, εἰσέρχεται μετὰ τῶν νεοφωτιστῶν εἰς εἴσοδον καὶ τελεῖ ἐκκολουθῶς τὴν θείαν λειτουργίαν. Ἐν δὲ ταῖς λοιπαῖς ἑορταῖς, ὅτε ἐν τῷ μικρῷ Φωτιστηρίῳ γίνονται τὰ φωτίσματα, κατερχόμενος ὁ πατριάρχης ποιεῖ πάντα κατὰ τὸν προγραφέντα τύπον, καὶ μετὰ τὸ σφραγίσαι ἐν τῷ ἀποδυθῆ τοῦ νεοφωτιστοῦ τῷ θείῳ μύρῳ, καθέζεται ἐκδεχόμενος τὸν βασιλέα. Οἱ δὲ ὀρφανοὶ καὶ ὁ ψάλτης ψάλλοντες τὸ Μακάριοι ὧν ἀφέθησαν, εἰσάγουσι τοὺς νεοφωτιστοὺς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ.

Κατὰ τὸν **Σ** «... ἐπὶ τοῦ μετώπου λέγει Σφραγίς δωρεᾶς Πνεύματος ἁγίου. Εἰς τοὺς μυκτῆρας· Χρίσμα ἀρραβῶνος βασιλείας οὐρανῶν. Εἰς τὰς ἀκοὰς· Χρίσμα μετοχῆς ζωῆς ἀθανάτου· εἰς τὰ μετὰφρενα μέσον τὸν νοῦν Πλήρωμα δωρεᾶς Πνεύματος ἁγίου καὶ θώρακος πίστεως καὶ ἀληθείας».

Κατὰ τὸν **Σ**₄ χρῖε «... ὠτων καὶ τοῦ στήθους καὶ λέγει...»

Εὐχὴ εἰς τὸ ἅγιον μύρον **Ι**, 2 ὁ λάμψας φῶς σωτηρίας τοῖς ἐν σκότει **Ι**, 3 τοῖς ἐν τῷ σκότει **Γ** ὁ διὰ τῆς ἐπιφανείας **Μ** σωτηρίας καὶ χαρισάμενος **Δ** 4 Υἱοῦ καὶ **Κ**. ἡμῶν **Ι**. Χρ. **Γ** ἡμῖν τοῖς ἁμαρτωλοῖς τὴν μακαρίαν **Ι**, χαρισάμενος ἡμῖν τὴν μακαρίαν **Μ**

5 ἀναξίους τὴν μακαρίαν κάθαρσιν ἐν τῷ ἁγίῳ βαπτίσματι καὶ τὸν
 θεῖον ἁγιασμόν ἐν τῷ ζωοποιῷ χρίσματι, ὁ καὶ νῦν εὐδοκήσας ἀνα-
 γεννηῆσαι τὸν δοῦλόν σου τὸν νεοφώτιστον δι' ὕδατος καὶ
 Πνεύματος καὶ τὴν τῶν ἑκουσίων καὶ ἀκουσίων ἀμαρτημά-
 10 τῶν ἄφεςιν αὐτῷ δωρησάμενος· αὐτὸς οὖν, δέσποτα, παμβα-
 σιλεῦ εὐσπλαγγνε, χάρισαι αὐτῷ καὶ τὴν σφραγίδα τῆς δωρεᾶς
 τοῦ ἁγίου καὶ παντοδυνάμου καὶ προσκυνητοῦ σου Πνεύματος καὶ

*Ἀμώς ε 16,
 Μαλαχ. δ 2
 Ματθ. δ 16,
 Β' Κορινθ. δ 2
 Ἰωάν. γ 5
 Κολοσ. α 14
 Στιερά ν 15*

Κατὰ τοὺς σ² καὶ σ³ ἀντὶ τῶν ποδῶν «τῶν γονάτων».

Κατὰ τὸν Ο «... ὤτων καὶ τοῦ στήθους καὶ τῶν χειρῶν καὶ τῆς καρδίας
 καὶ τῆς κοιλίας καὶ τῶν ποδῶν καὶ τῶν μεταφρένων λέγων».

Κατὰ τὸν ἄ «... ὤτων, τῶν ποδῶν καὶ τῶν νεφρῶν».

Κατὰ τὸν ᾠ «... τῶν δύο ὤτων καὶ τοῦ στήθους καὶ τὴν κοιλίαν καὶ τοὺς
 νεφροὺς».

Ἰ Ο Π εὐθὺς μετὰ τὴν εὐχὴν Εὐλογίαὶ εἶ Κύριε ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ. .
 «καὶ μετὰ τὴν εὐχὴν ταύτην ποιεῖ ὁ ἱερεὺς εἴσοδον κύκλω τοῦ ἄμβωνος, μετὰ
 τοῦ βαπτιζομένου καὶ ἀναδόχου ψαλλόντων. Ὅσοι εἰς Χριστ... ἐνεδύσασθε κυ-
 κλῶν τὸν ἄμβωνα καὶ ἐκ τρίτου ψάλλων αὐτό. Εἶτα χρεῖ ὁ ἱερεὺς τὸ μύρων
 τὸν βαπτισθέντα ποιῶν τὸν τύπον τοῦ σταυροῦ λέγων: Σφραγίς δωρεᾶς Πνεύ-
 ματος ἁγίου. Ἐπὶ τοῦ μετώπου. Εἰς φωτισμὸν γνώσεως Ἀμήν ἐπὶ τῶν ὀφθαλ-
 μῶν. Εἰς ὁσμὴν εὐωδίας Ἀμήν Ἐπὶ τῶν μυκτῆρων. Εἰς λόγον ἀληθείας Ἀμήν
 Ἐπὶ τοῦ στόματος. Εἰς ἀκοὴν πίστεως Ἀμήν ἐπὶ τῶν δύο ὤτων Ἐἰς ζυγὸν
 δικαιοσύνης Ἀμήν Ἐπὶ τῶν χειρῶν. Εἰς στηριγμὸν καρδίας Ἀμήν Ἐπὶ τῆς
 καρδίας. Εἰς ὁδὸν δικαιοματίων Ἀμήν καὶ τῶν ποδῶν. Καὶ εἰσέρχεται ὁ ἱερεὺς
 μετὰ τῶν νεοφωτιστῶν. Καὶ γίνεται ἡ ἀκολουθία τῆς λειτουργίας». Ἐπακο-
 λουθεῖ ἡ ἀπόλουσις ἐν ἰδίῳ κεφαλαίῳ.

Κατὰ τὸν Π^ο «Καὶ μετὰ τὸ βαπτισθῆναι λέγει τὴν εὐχὴν τοῦ ἁγίου μύ-
 ρου (Ἡ εὐχὴ ἀπαντῶσα καὶ παρὰ τοῖς ᾠ σ σ¹ παρατίθεται ἐνταῦθα κατὰ τὸν
 ᾠ) σ Εὐχὴ εἰς τὸ μυρίσαι ποῖδα.

Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

Παντοδύναμε, παντοκράτωρ, ὁ Θεὸς καὶ Πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
 Χριστοῦ, ὁ ἀναγεννησας εὐδοκήσας τοὺς παῖδας καὶ τὰς παιδίσκας δι' ὕδα-
 τος καὶ Πνεύματος ἁγίου καὶ διὰ τὸ παρασχεῖν αὐτοῖς τὸ ἁγιόν σου μύρον
 καὶ ἑπταπλάσιον πνεῦμα σοφίας καὶ συνέσεως, πνεῦμα βουλής καὶ ἰσχύος,
 πνεῦμα γνώσεως καὶ εὐσεβείας. Ἐμπλησον αὐτῷ τοῦ Πνεύματος τοῦ φοβεροῦ
 τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ σημείωσον αὐτῷ τῷ
 σημείῳ τοῦ σταυροῦ, σπλαγγνισθεὶς εἰς ζῶην αἰώνιον διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν
 Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ σημείωσον αὐτῷ μεθ' οὗ οὖν τῷ Πατρὶ καὶ τῷ παναγίῳ
 καὶ ἀγαθῷ καὶ ζωοποιῷ σου Πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ :

*5 ἐν τῷ ἁγίῳ ὕδατι καὶ τὸν Γ Δ Η Ι Κ Λ Ο Ψ ἐν τῷ ἁγίῳ ὕδατι τούτῳ Β ἐν
 τῷ ὕδατι τούτῳ Μ 6 τὸν θεῖον φωτισμὸν ἐν τῷ ζωοπ. Κ ζωοποιῷ χρίσματι Ι 7 τὸν
 δοῦλόν σου τοῦτον τὸν νεοφώτιστον Ψ τοὺς δούλους σου τοὺς νεοφωτιστούς Β εἰς πλη-
 θυντικὸν τοὺς δούλους σου κ.λ.π. καὶ οἱ Γ Δ Η Ι Κ Λ, 8 τῶν ἑκουσίων ἀμαρτημάτων
 ἄφεςιν Γ Ι Ο ἑκουσίων ἄφεςιν ἀμαρτημ. Μ 9 ἄφεςιν αὐτοῖς Β ἀντὶς δέσποτα Κ Ο
 10 δέσποτα πολυέλες καὶ πολυσπλαγγνε Ι, Ψ δέσποτα πολυσπλαγγνε Β Γ Δ Ι δέσποτα
 πολυέλες Κ Λ Μ δέσποτα βασιλεῦ Η Κ Ο χάρισαι αὐτοῖς καὶ τὴν σφραγ. Β χάρι αὐ-
 τοῖς τὴν σφραγίδα Γ Η παντοδ. καὶ ζωοποιῦ σου Πνεύματος Ψ παντοδυνάμου σου
 Πνεύματος Μ*

την μετάληψιν τοῦ ἁγίου σώματος καὶ τοῦ τιμίου αἵματος τοῦ Χριστοῦ σου. Φύλαξον αὐτὸν ἐν τῷ σφ̄ ἁγιασμῷ· βεβαίωσον ἐν τῇ ὁρθοδόξῳ πίστει· ῥύσαι ἀπὸ τοῦ πονηροῦ καὶ πάντων τῶν ἐπιτηδευμάτων αὐτοῦ καὶ τῷ σωτηρίῳ σου φόβῳ ἐν ἀγνεῖα καὶ δικαιοσύνῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ διατήρησον· ἵνα ἐν παντὶ ἔργῳ καὶ λόγῳ εὐαρεστῶν σοι, υἱὸς καὶ κληρονόμος τῆς ἐπουρανίου σου γένηται βασιλείας.

(Ἡ αὐτὴ εὐχὴ καὶ ἐν κώδικι Γ. β. 10 τῆς Κρυπτοφ. τοῦ Χ αἰῶνος). «Καὶ λαβὼν μύρον χρίει... μετώπου καὶ τοῦ στήθους καὶ τῶν δύο ὠτων καὶ τῶν χειρῶν καὶ τῶν γονάτων λέγων Σφραγίς δωρεᾶς. Εἰς τὰ ὦτα· Εἰς ἀκοὴν πίστεως Πνεύματος ἁγίου. Εἰς τὰς χεῖρας· Εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν. Εἰς τὰ γόνατα· Τοῦ πατεῖν ἐπάνω θφρων καὶ σκορπίων καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ. Καὶ μετὰ τὸ μυρῶσαι ὅλον τὸ σῶμα ἐνδύεται τὸν χιτῶνα ψάλλων τροπάριο...».

Κατὰ τὸν Βοδληανὸν «Χρίει ὁ ἱερεὺς τῷ ἁγίῳ μύρῳ τὸν βαπτισθέντα πειθὼν τοῦ σταυροῦ τὸν τύπον ἐπὶ τοῦ μετώπου καὶ λέγων· Σφραγίς δωρεᾶς πνεύματος ἁγίου· Λαὸς Ἀμήν. Ἐπὶ τὰς ὀσφρήσεις· Χρίσμα ἀρραβῶνος βασιλείας οὐρανῶν· ἀμήν. Ἐπὶ τὰς ἀκοάς· Χρίσμα μετοχῆς ζωῆς αἰωνίας. Ἐπὶ τὰς χεῖρας ἔσωθεν· Χρίσμα ἅγιον Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ σφραγίς ἀνεπιβούλευτος· ἀμήν. Τὴν καρδίαν· Πλήρωμα δωρεᾶς πνεύματος ἁγίου καὶ θώραξ πίστεως καὶ ἀληθείας· ἀμήν. Καὶ οὕτως εἰσέρχεται ὁ ἱερεὺς μετὰ τοῦ νεοφωτίστου εἰς τὴν εἴσοδον. Καὶ τελεῖται ἀκολούθως πᾶσα ἡ θεία λειτουργία· καὶ εἰς τὰ ἅγια εἰσπορευόμενα τοῦ χερουβ. κοῦ ψαλλομένου ὀψικεύει καὶ αὐτὸς μετὰ λαμπάδος καὶ κοινωνεῖ. Οὕτω ποιεῖ ἄχρι τῆς ἡμέρας· ὅταν ἀπολοῦσθαι» Ἐπακολουθεῖ «Εὐχὴ εἰς ἀπολούσασθαι».

Κατὰ τὸν σ' «... Σφραγίς δωρεᾶς Πνεύματος ἁγίου. Ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς· Χρίσμα ἅγιον ζωῆς ἀκαταλύτου. Ἐπὶ τὰ ὦτα· Χρίσμα μετέχον ζωῆς ἀθανάτου. Ἐπὶ τοῦ μυκτῆρος· Χρίσμα ἀρραβῶνος βασιλείας οὐρανῶν. Ἐπὶ τοῦ λάρυγγος· Χρίσμα εἰς περιποίησιν ψυχῶν καὶ σωμάτων. Ἐπὶ τὸ στήθος· Εἰς ἔνδυμα τοῦ βασιλικοῦ ἀξιώματος. Ἐπὶ μεταφρένων· Πλήρωμα δωρεᾶς Πνεύματος ἁγίου. Ἐξῶθεν τῶν δύο χειρῶν· Θώρακα πίστεως καὶ ἀληθείας. Ἐπὶ τοὺς πόδας· Βάσις θείας ὁδοῦ, χρίσμα δωρεᾶς Πνεύματος ἁγίου. Ὅσοι εἰς Χριστὸν». Καὶ ἐπακολουθοῦσιν αἱ δύο εὐχαὶ Εὐδόκηστος, Κύριε, ὁ Θεὸς ἡμῶν καὶ ταύτην τὴν συμπλήρωσιν (ἴδε ἐν Α ᾠ) καὶ Παντοδύναμη παντοκράτορ...

Κατὰ τὸν σ μετὰ τὰ Ὅσοι εἰς Χριστὸν... Εὐχὴ εἰς τὸ μωρῶσαι παῖδα (ἴδε ἄνωτ.). Χρίων δὲ λέγει τὰ κατὰ τὸν Σ μετὰ τὴν διαφορὰν «... Πλήρωμα δωρεᾶς Πνεύματος ἁγίου. Καὶ ἔξωθεν τῶν δύο χειρῶν λέγων· θώραξ πίστεως καὶ ἀληθείας. Καὶ ἐπὶ τοὺς πόδας λέγων· Βάσις θείας ὁδοῦ καὶ χρίσμα δωρεᾶς Πνεύ-

12 καὶ τῇ μετάληψι τοῦ... Χριστοῦ σου φύλαξον Γ ἅγιον σώματος τοῦ Χριστοῦ σου φύλαξον Ο 13 φύλαξον αὐτοὺς Β ἐν τῷ ἁγιασμῷ Β Γ Δ Η Ι Κ Ο Μ Ο ἐν τῷ ἁγιασμῷ σου Ι Ψ βεβαίωσον αὐτὸν ἐν τῇ Ψ ἐν ὁρθοδόξῳ πίστει Γ 14 πίστει σου Ι ἐν τῇ πίστει τῇ ὁρθοδ. Μ καὶ ῥύσαι Κ ῥύσαι αὐτὸν Ψ πάντων αὐτοῦ τῶν ἐπιτηδευμάτων Β Δ Η Ι Κ Κ Ο Λ Μ Ω Ψ 16 δικαιοσύνην τὴν ζωὴν αὐτοῦ διατηρ. Ψ δικαιοσύνην τὰς ψυχὰς ἡμῶν Η Ι τὰς ψυχὰς αὐτῶν Β 17 λόγῳ καὶ ἔργῳ Μ εὐαρεστοῦντές σοι Β καὶ λόγῳ εὐχαριστοῦντές σοι Ι εὐχαριστῶν σοι υἱὸς Δ υἱοὶ καὶ κληρονόμοι... γέ-
 νωνται Β 18 τῆς ἐπουρ. σου βασιλ. γέωνται Ι

Γ Η Κ Λ Ο Ἐκφώνησις.

20 "Ὅτι σὺ εἶ ὁ Θεὸς ἡμῶν, Θεὸς τοῦ ἐλεεῖν καὶ σώζειν, καὶ σοὶ τὴν δόξαν ἀναπέμπομεν τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Ο **Ιε** (**Ξ**) Καὶ χρίει αὐτὸν ὁ ἱερεὺς τῷ ἁγίῳ μύρῳ τὸν βαπτισθέντα ποιῶν τοῦ σταυροῦ τύπον ἐπὶ τοῦ μετώπου καὶ τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τῶν μυκτῆρων καὶ τοῦ στόματος καὶ τῶν δύο ὠτῶν.

Ξ ε χειρῶν ποδῶν λέγων :

Σφραγίς δωρεᾶς Πνεύματος ἁγίου Ἀμήν.

Ι Καὶ μετὰ τοῦτο ποιῶν εἰσοδὸν ψάλλει "Ὅσοι εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε Χριστὸν ἐνεδύσασθε Ἀλληλουῖα.

ματος ἁγίου. Καὶ μετὰ τὸ μυρίσαι οὖν τοὺς νεοφωτιστοὺς λέγει. Εὐδόκησον δὴ (ἴδε ἐν **Α** ᾧ).

Ὁ **α** εὐθὺς μετὰ τὴν ἐκφώνησιν. "Ὅτι σὺ εἶ ὁ Θεὸς ἡμῶν... «Εἶτα ποιεῖ ὁ ἱερεὺς μετὰ τοῦ ἀναδόχου καὶ τοῦ νεοφωτιστοῦ κύκλωθεν εἰσοδὸν ψάλλων μετὰ τοῦ λαοῦ "Ὅσοι εἰς Χριστὸν. Καὶ ποιοῦσιν αὐτὸ ἐκ γ'. Εἶτα λαμβάνει ὁ ἱερεὺς τὸν παῖδα, ἐπάγει αὐτὸν ἔμπροσθεν τοῦ ἁγίου θυσιαστηρίου σχηματίζων αὐτὸν τύπον σταυροῦ· λέγει ὁ ἱερεὺς· Τὴν χάριν ἔλαβε, τὴν πίστιν τετήρηκε, τὸν Χριστὸν ἐνδύεται, τὸν Υἱὸν καὶ Λόγον τοῦ Θεοῦ, πάντοτε νῦν καὶ ἀεὶ. Λέγει δὲ αὐτὸ ἐκ γ'. Μετὰ τὸ δοθῆναι τὸ παιδίον τοῦ ἀναδόχου εὐχεται ὁ ἱερεὺς. Λέγει· Παντοδύναμε, παντοκράτορ (ἴδε **Π**^ο). Καὶ χρίει ὁ ἱερεὺς τὸν βαπτιζόμενον τὸ ἄγιον μύρον (κ.τ.λ. ὡς ἐν **Ι**). Καὶ εὐθὺς λέγει τὴν εὐχὴν τοῦ μύρου Εὐδόκησον, Κύριε (ἴδε **Δ**)». Καὶ ἐπακολουθεῖ ἡ κουρά μετὰ τῆς εὐχῆς εἰς τὸ κουρεῦσαι παῖδα Δέσποτα Κύριε, ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ τῆ εἰκόνι...

Κατὰ τὸν **α** μετὰ τὴν χρίσιν ἢ εὐχὴ τῆς κουράς» Δέσποτα Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ τῆ εἰκόνι σου... Ἐπακολουθεῖ ἡ κουρά καὶ ἡ εὐχὴ Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ ἐκ τοῦ πληρώματος τῆς κολυμβήθρας..., ἡ ἐνδυσις καὶ ὁ περὶ τὴν κολυμβήθραν χορὸς μετὰ τοῦ "Ὅσοι εἰς Χριστὸν. Ἀναγνώσματα ἐλλείπουσι.

Κατὰ τὸν **ε** εὐθὺς μετὰ τὴν εὐχὴν Εὐλογητός... καὶ τὴν ἐκφώνησιν «Καὶ εὐθὺς ψάλλεται τὸ "Ὅσοι εἰς Χριστὸν... Μετὰ δὲ ταῦτα χρίει τὸν βαπτισθέντα... χειρῶν, τῶν ποδῶν, τῶν μεταφρένων... Καὶ εἰ μέλλει κουρεῦσαι αὐτὸν λέγει καὶ τὰς εὐχὰς ταύτας, εἰ δ' οὐ, ποιεῖ ἕκτενη καὶ γίνεται ἀπόλυσις. Εὐχὴ τῆς κουράς....»

Ὁ **ο** μετὰ τὴν ἐκφώνησιν «Καὶ μετὰ ταύτης ψάλλεται τὸ "Ὅσοι... Εἶτα χρίει...».

Ὁ **γ** «Καὶ μετὰ τοῦτο λέγει ὁ ψάλτης οὕτως: "Ὅσοι εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε. Καὶ χρίει... Καὶ ποιεῖ ἀπόλυσιν ὁ ἱερεὺς». Περὶπου τὰ αὐτὰ ὁ **Κ** ἄνευ τοῦ **Καὶ** ποιεῖ ἀπόλυσιν ὁ ἱερεὺς.

Ὁ **Δ** «Καὶ χρίει... Καὶ ἐνδύει αὐτοὺς καὶ ζώννυσι σταυροειδῶς καὶ σκεπάζει τῷ κουκουλιῷ. Καὶ ψάλλει "Ὅσοι εἰς Χριστὸν καὶ εἰσοδεύει. Καὶ μεταδούς αὐτοῖς τῶν μυστηρίων ποιεῖ ἀπόλυσιν. Καὶ ἀπέρχεται».

Ὁ **Ι** τὴν διάφορον γραφὴν «Σφραγίς... Πνεύματος ἁγίου πάντοτε νῦν». Μετὰ δὲ τὸ "Ὅσοι εἰς Χριστὸν προσθέτει «Καὶ εὐθὺς ἀπόλυσις».

Ὁ **Κ** «Καὶ χρίει... Καὶ εὐθὺς οἱ ψάλλται "Ὅσοι εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε

Η Καί μετὰ τοῦτο συμπάλλον τοῖς ὄρφανοῖς τὸ Μακάριοι ὧν ἀφένθησαν εἰσέρχεται

Εἶτα ὁ ἱερεὺς Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ὁ φωτίζων καὶ ἀγιάζων,, εἰς τὸν κόσμον πάντοτε.. Καὶ μεταδίδωσιν αὐτῷ τῶν ἁγίων μυστηρίων καὶ ἀπολύει. Καὶ εὐθὺς ἀπέρχεται ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ψαλλόντων τῶν παρεπομένων Ὅσοι εἰς Χριστὸν».

Ὁ Ω «Καὶ μετὰ τὴν εὐχὴν εἰσέρχεται ἐν τῷ ἀποδυτῷ τοῦ ἁγίου βαπτιστηρίου καὶ χρεῖ τῶν βαπτισθέντα.. καὶ τῶν δύο ὠτων καὶ τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν λέγων Σφραγίς... Καὶ φορένει αὐτὸν τὸ κουκούλιον. Καὶ λαβὼν θυμιατῶν κυκλοῖ τὸν λουτήρα σὺν τῷ ἀναδόχῳ κρατοῦντι καὶ τὸν νεοφώτιστον ψάλλον Ὅσοι... ἐνεδύσασθε, Εἶτα λέγει Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ὁ φωτίζων... αἰώνων. Καὶ πολυετεῖ».

Ὁ Α Εὐθὺς μετὰ τὴν εὐχὴν Εὐλογητὸς εἰ, Κύριε, ὁ Θεὸς ὁ Παντοκράτωρ... «Ἄρξου καὶ ταύτην τὴν εὐχὴν τοῦ Ἁγίου Μύρου. Τοῦ Κυρίου δεηθώμεν, Εὐλόγησον δὴ, Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, καὶ ταύτην τὴν συμπληρωτικὴν τοῦ ἁγίου σου Πνεύματος οἰκονομίαν τελειώσας ἐπὶ τὸν δοῦλόν σου τόνδε, καθάπερ διὰ τῆς τοῦ ἐλαίου χρίσεως προεκάθηρας αὐτοῦ πᾶσαν βλαβερὰν ἐνέργειαν, οὕτω καὶ διὰ τῆς σφραγίδος τοῦ τιμίου μύρου βεβαιωθῆναι αὐτόν· ὅν καὶ καταξιωθῆναι αὐτόν τῆ χορηγίᾳ τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Ὅτι ἐλεήμων καὶ φιλόανθρωπος...

Διάφοροι γραφαὶ κατὰ τὸν ἄ Εὐδόκησον, Κύριε... ἡμῶν ταύτην δοῦλόν σου τόντον, καταξιωθέντας καὶ βαπτισθέντας ἐπὶ τῷ ὀνόματι σου τῷ ἁγίῳ, καθάπερ... χρίσεως προκαθαρίσας καὶ φωτίσας καὶ διαβολικῆς πλάνης ἀπαλλάξας, οὕτω διὰ τῆς... μύρον καὶ τοῦ ἁγίου βεβαιωθῆναι αὐτῷ καὶ στηριχθῆναι τῇ χάριτι τοῦ ἁγίου Πνεύματος διὰ τοῦ μογενοῦς σου Υἱοῦ καὶ Κ. ἡμῶν Ι. Χ. Ὅτι ἐλεήμων.

Εἶτα λαβὼν τὸ ἅγιον μύρον σφραγίζει τὸ μέτωπον λέγων Σφραγίς... Ἀμήν. Ἐπὶ τῶν μυκτῆρων καὶ ἐπὶ τοῦ στόματος λέγων Σφραγίς... Ἀμήν. Εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς λέγων φῶς δικαίους διαπαντός. Ἐπὶ τῶν ὠτων λέγων εἰς ἀκοὴν πίστεως. Εἰς τὰς χεῖρας εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν. Εἰς τὰ γόνατα εἰς ὁδοὺς εὐθείας. Εἰς τὰς πτέρνας τοῦ πατεῖν ἐπάνω ὀφρων.

Οἱ Η Ω «Καὶ μετὰ τὴν εὐχὴν ταύτην [Εὐλογητὸς εἰ Κύριε...] ἀποδύεται τὴν στολὴν τοῦ βαπτίσματος καὶ ψάλλει τῆς λειτουργίας».

Η Ι «καὶ ἐξέρχεται ἐν τῷ ἀποδυτῷ τοῦ ἁγίου βαπτιστηρίου καὶ τοῦ ψάλτου λέγοντος Ὅσοι εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε χρεῖ τοὺς βαπτισθέντας τῷ ἁγίῳ μύρῳ ποιῶν σταυροῦ τύπον ἐπὶ τοῦ μετώπου καὶ τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τῶν μυκτῆρων καὶ τοῦ στόματος καὶ τῶν δύο ὠτων».

Ὁ Ι προσθέτει «...δύο ὠτίων καὶ τῶν μεταφρένων καὶ τῶν χειρῶν καὶ τῆς καρδίας καὶ τῶν ποδῶν λέγων οὕτως Σφραγίς δωρεᾶς Πνεύματος ἁγίου Ἀμήν. Εἰς φωτισμὸν γνώσεως. Ἀμήν, Εἰς ὁμὴν εὐωδίας. Ἀμήν. Εἰς λόγον ἀληθείας. Ἀμήν. Εἰς ἀκοὴν πίστεως. Ἀμήν. Εἰς ζυγὸν δικαιοσύνης. Ἀμήν. Εἰς ἔργον δικαιοσύνης Ἀμήν. Εἰς στηριγμὸν καρδίας Ἀμήν. Εἰς ὁδὸν δικαιομάτων Ἀμήν. Καὶ μετὰ τὸ Ἀμήν ἀνέρχεται ὁ ἀρχιερεὺς μετὰ τῶν νεοφωτιστῶν.»

Ὁ Ν ἐν τῇ πρώτῃ ἀκολουθίᾳ «Καὶ μετὰ τὴν εὐχὴν ταύτην ἀποδύεται τὴν στολὴν τοῦ βαπτίσματος καὶ βάλλει τὰ τῆς λειτουργίας καὶ ἐξέρχεται... (ὡς ἐν τῷ Η)... καὶ τῶν δύο ὠτων καὶ τοῦ στήθους καὶ τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν. Εἰς μὲν τὸ μέτωπον λέγει οὕτως Σφραγίς δωρεᾶς Πνεύμ. ἁγίου Ἀμήν. Ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν λέγει οὕτως Χρίσμα δωρεᾶς Πνεύμ. ἁγ. Ἀμήν. Ἐπὶ τὰς

Η Λ Ε μετὰ τῶν νεοφωτιστῶν εἰς τὴν εἴσοδον καὶ τελειοῖ ἀκολουθῶς τὴν θεῖαν λειτουργίαν.

ὁσφρήσεις λέγει οὕτως χρίσμα ἀρραβῶνος βασιλείας οὐρανῶν. Ἀμήν. Ἐπὶ τὰς ἀκοὰς λέγει οὕτως χρίσμα μετ' εὐχῆς ζωῆς ἀθανάτου Πνεύμ. ἁγίου Ἀμήν. Ἐπὶ τὰς χεῖρας ἔσωθεν λέγει οὕτως Χρίσμα ἅγιον Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν καὶ σφραγὶς ἀνεπιβούλευτος. Ἀμήν. Ἐπὶ τῆς καρδίας λέγει εὐθὺς Πλήρωμα δωρεᾶς Πνεύμ. ἁγ. καὶ θώραξ πίστεως καὶ ἀληθείας Ἀμήν. Καὶ εἰς τὰ λοιπὰ Σφραγὶς δωρ. Πν. ἁγ. Ἀμήν». Ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ ἀκολουθίᾳ «Χρῖε τοῦτον τὸ ἅγιον μύρον παιῶν σταυροῦ τύπον ἐν τῷ μετώπῳ καὶ τῶν μυκτήρων καὶ τῶν ὀφθαλμῶν λέγων Σφραγὶς δωρεᾶς Πνεύματος ἁγίου. Ὅμοίως καὶ ἐπὶ τῶν δύο ὠτων λέγει Εἰς ἀκοήν πίστεως σφραγὶς δωρεᾶς. Καὶ εὐθέως ψάλλει Ὅσοι εἰς Χριστόν».

Ὁ Δ «Καὶ χρῖε τὸν βαπτιζόμενον τῷ ἁγίῳ μύρῳ ὅπερ ὁ ἀρχιερεὺς νόμφ ἀρχιερατικῶ καὶ ἐκκλησιαστικῶ κατεσκευάσεν. Ὅτι ἐπὶ τῶν αἰσθητηρίων μόνον δεῖ χρῖεν τὸν βαπτισθέντα καὶ οὐκ ἐν ἄλλῳ τόπῳ ποιῶν σταυροῦ τύπον ἦγον ἐπὶ τῶν πέντε αἰσθήσεων· ὀράσεως, ὁσφρήσεως, γεύσεως, ἀκοῆς καὶ ἀφῆς, τοῦτέστιν ὀφθαλμῶν, ρινός, τῶν δύο ὠτων, γλώττης ἦγον στόματος καὶ τῶν χειρῶν λέγων Σφραγὶς δωρεᾶς Πν. Ἀμήν. Καὶ μετὰ τοῦτο ἐνδοεῖ αὐτὸν τὸν ἐπενδύτην ψάλλον Χιτῶνα... Καὶ μετὰ τὸ ἐνδύσαι αὐτὸν φορῶν τὸν σταυρὸν ἦγον τὴν ζώνην σταυροειδῶς ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ λέγων Τῷ σταυρῷ ἐνδέδυμαι, τὸ βάπτισμα εἴληφα· τῇ πίστει ἐσφράγισμάι· τῇ πηγῇ τοῦ λουτροῦ τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Καὶ μετὰ τοῦτο λέγει τὴν εὐχὴν. Τοῦ Κυρίου θεηθῶμεν· Κύριε, ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τοῦ πρεσβυτερίου καταπέμπων τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον τοῖς βαπτιζομένοις, αὐτὸς καὶ τὸν δοῦλόν σου τοῦτον, ὃν εὐδόκησας βαπτισθῆναι ὑπ' ἐμοῦ τοῦ ἁμαρτωλοῦ καὶ ἐλαχίστου δούλου σου, εὐλόγησον εὐλογίαν πνευματικὴν ἵνα αὐξάνομενος ἐν τριάκοντα καὶ ἐν ἐξήκοντα καὶ ἐν ἑκατόν· ὅτι ἅγιον ὑπάρχει τὸ ὄνομά σου τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ... Καὶ ἄρχεται ὁ ἱερεὺς σὺν τῷ λαῷ τὸ Ὅσοι εἰς Χριστόν, ψάλλον τοῦτο ἐκ τρίτου. Εἶτα γίνεται ἀπόλυσις. Καὶ πολυχρονοῦν τὸν νεοφωτιστὸν καὶ τοὺς ἀναδόχους. Καὶ ἀπέρχονται ἐπὶ τὸ ἀριστήσαι».

Ὁ Μ «...χιτῶνα... ὁ Θεὸς ἡμῶν. Καὶ ἀλείφει αὐτὸ μέγα μύρῳ. Κάμνει σταυρὸν εἰς τὸ μέτωπον καὶ εἰς τὰ ὀμμάτια αὐτοῦ ἀναμέσον. Καὶ εἰς τὴν μύτην αὐτοῦ. Καὶ εἰς τὰ αὐτία. Καὶ εἰς τὸ στόμα. Καὶ εἰς τὸ στήθος, εἰς τὰ χέρια, εἰς ταῖς μασχάλας, γόνατα, εἰς τὰ πλατύποδα κάτω. Λέγει ὁ ἱερεὺς Σφραγὶς... Καὶ ἀφόντις τὸ πάρεϊ ὁ καλυτάτας εἰς τὰ χέρια του τότε εἰσοδεῖ ὀλόγουρα στήν βαπτιστήρα θυμιῶν ὁ ἱερεὺς καὶ γυρίζουν ὀλόγουρα τὴν γάστρα. Ψάλλει ὁ ἱερεὺς Ὅσοι... ἐκ τρίτου, Εἶτα λέγων ὁ ἱερεὺς... Εὐλογητός εἶ Κύριε... Καὶ κοινοεῖ αὐτὸν, τὸν νεοφωτιστὸν δηλονότι.»

Ὁ Ψ μετὰ τὰς εὐχὰς καὶ τοῦ κουρεύματος (περὶ ὧν κατωτέρω) προσθέτει «Καὶ εἰσοδεῖ μετὰ τοῦ ἀναδόχου καὶ τοῦ παιδὸς ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ναοῦ ψάλλον τὸ Ὅσοι... ἐκ τρίτου. Καὶ λέγει ὁ ἱερεὺς Εὐλογητός ὁ Θεὸς ὁ φωτίζων.. πάντοτε... Καὶ μεταδίδωσιν αὐτῷ τῶν ἁγίων μυστηρίων. Καὶ οὕτως ποιεῖ τὴν ἀπόλυσιν. Καὶ ἀπέρχεται ὁ ἀνάδοχος μετὰ τοῦ νεοφωτιστοῦ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ».

Ὁ Η προσθέτει «...τελειοῖ ἀκολουθῶς τὴν θεῖαν λειτουργίαν. Ἐν ταῖς λοιπαῖς δὲ ἑορταῖς, ὅτε ἐν τῷ μικρῷ φωτιστηρίῳ γίνονται τὰ φωτίσματα κατερχόμενος ὁ πατριάρχης ποιεῖ πάντα κατὰ τὸν προγραφέντα τύπον. Καὶ

μετά τὸ σφραγίσαι ἐν τῷ ἀποδυτῷ τοὺς νεοφωτίστους τῷ θείῳ μύρῳ καθέζε-
ται ἐκδεχόμενος τοὺς βασιλεῖς. Οἱ δὲ ὄρφανοι καὶ οἱ ψάλλται ψάλλοντες τὸ
Μακάριοι εἰσάγουσι τοὺς νεοφωτίστους ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ».

Ἄς αὐτὸς **Η** ἐπιουάπτει εὐθὺς: «Εὐχὴ ἄλλη τῶν ἁγίων βαπτισμάτων
ἔχουσα τὸ προίμιον σύντομον. Κύριε, ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ὁ πάσης κτί-
σεως δημιουργός, ὄρατις τε καὶ ἀοράτου· ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν
γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς· ὁ συνάγων τὰ ὕδατα εἰς
συναγωγὴν μίαν· ὁ κλείσας τὴν ἄβυσσον καὶ σφραγισάμενος αὐτὴν τῷ φοβερῷ
καὶ ἐνδόξῳ ὀνόματί σου· ὁ μετεωρίσας τὰ ὕδατα ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν· σὺ
ἑσπερέωσας τὴν γῆν ἐπὶ τῶν ὑδάτων· σὺ ἐκκραταίωσας ἐν τῇ δυνάμει σου τὴν
θάλασσαν· σὺ συνέτριψας τὰς κεφαλὰς τῶν δρακόντων ἐπὶ τοῦ ὕδατος· σὺ
φοβερός εἶ καὶ τίς ἀντιστήσεται σοι; Ἔπιθε, Κύριε, ἐπὶ τὴν κτίσιν σου ταύ-
την καὶ εὐλόγησον τὸ ὕδωρ τοῦτο. Καὶ δὲς αὐτῷ τὴν χάριν τῆς ἀπολυτρώ-
σεως...» (Καὶ τὰ λοιπὰ ὅσα ἔχει ἡ πρώτη εὐχὴ μέχρι τῆς χρίσεως τοῦ ἁγίου
Μύρου).

Ἄς **Σ** εὐθὺς μετὰ τὸ χρίσμα «Καὶ εἶθ' οὕτως ἀκολουθῶς ἡ θεία λειτουρ-
γία» (Παραλείπει τὰ τε ἀναγνώσματα καὶ τὸ Ὅσοι εἰς Χριστὸν κ.τ.λ.).

Κατὰ τὸ ὑπ' ἀριθ. 972 εὐχολ. τοῦ Σινᾶ (1Ε αἰών.) (D 575):

«Ἐν δὲ τῷ πατριαρχεῖῳ παρὰ τοῦ πατριάρχου γίνεται ἡ βάπτισις. Μετὰ
τὴν εὐχὴν τοῦ μύρου ἀποδύεται τὴν στολὴν τῶν βαπτισμάτων καὶ βάλλει τὰ
τῆς λειτουργίας, καὶ ἐξέρχεται ἐν τῷ ἀδύτῳ τοῦ βαπτιστηρίου καὶ τοῦ ψάλτου
λέγοντος Ὅσοι εἰς Χριστὸν... χρίει τοὺς βαπτισθέντας τῷ ἁγίῳ μύρῳ ποιῶν
σταυροῦ τύπον ἐπὶ τοῦ μετώπου καὶ τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τῶν μυκτῆρων καὶ
τοῦ στόματος καὶ τῶν δύο ὠτῶν καὶ τοῦ στήθους καὶ τῆς κοιλίας καὶ τῶν νε-
φρῶν λέγων· Σφραγίς δωρεᾶς Πνεύματος ἁγίου. Καὶ μετὰ τοῦτο συμψάλλων
τοῖς λοιποῖς τὸ Μακάριοι ὧν ἀφέθησαν... εἰσέρχεται μετὰ τοῦ νεοφωτίστου
εἰς τὴν εἴσοδον καὶ τελειοὶ ἀκολουθίαν τῆς θείας λειτουργίας.»

Ἄς **Σ** εὐθὺς μετὰ τὸ χρίσμα «Καὶ μετὰ τὸ ἐνδυθῆναι τὸν βαπτισθέντα
ἐπιτίθειν αὐτῷ ὁ ἱερεὺς τὸ κουκούλιον, λέγει· λάβε στολὴν λαμπρὰν καὶ
ἄμωμον, ἦν προσκομίσεις διὰ χειρὸς σου πρὸ τοῦ βήματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἔξεις ζωὴν αἰώνιον. Ἀμήν. Ἀποθίδει τὸ κηρί, λέγει· λάβε
ταύτην τὴν λαμπάδα καὶ τήρησον αὐτὴν ἀσβεστον, ἵνα, ὅταν ἔλθῃ ὁ Κύριος
ἐν τῷ γάμῳ δυνηθῆς αὐτῷ ὑπαντῆσαι μετὰ τῶν ἁγίων αὐτοῦ ἐν αὐλῇ οὐρα-
νίῳ καὶ ἔξεις ζωὴν αἰώνιον. Ἀμήν. Λέγει ὁ ἱερεὺς. Πορεύεσθε ἐν εἰρήνῃ».

Ἄς **Θ** «Ἔτα ἐνδύει αὐτὸν τὸ ὑποκόμισον λέγων· Ἐνδύεται ὁ δοῦλος τοῦ
Θεοῦ ὁ δεῖνα χιτῶνα εὐφροσύνης καὶ αγαλλιάσεως εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς...
Ἀμήν. Εἰς δὲ τὸ ἔτερον ροχρον λέγει Ἀγαλλιάσθω ἡ ψυχὴ ἐπὶ τῷ Κυρίῳ,
ἐνέδυσε γάρ με ἱμάτιον σωτηρίου καὶ χιτῶνα εὐφροσύνης περιέθηκέ μοι. Εἶθ'
οὕτω λέγει τὴν εὐχὴν πρὸ τοῦ κορευοῦσαι αὐτὸν» (Ἐπακολουθεῖ ἡ εὐχὴ εἰς τὸ
κορευοῦσαι παῖδα).

Ἄς **Π** «...Ἐνδύεται ὁ δοῦλος τοῦ Θεοῦ ὁ δεῖνα κ.τ.λ. Ἔτα περιζώννυται
αὐτὸν τὴν ζώνην ἀπὸ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ καταβιβάζει αὐτὸν ποιῶν
σταυροῦ τύπον εἰς τὴν καρδίαν αὐτοῦ καὶ γυρίζει αὐτὸν ὀπισθεν, καὶ δίνει
αὐτῇ, λέγων τροπάριον· Σταυρωθέντος σου Χριστέ, ἀνηρέθη... Ἔτερον· Τὸν
σταυρὸν ἐφόρεσε καὶ τὴν πίστιν ἔλαβεν ὁ δοῦλος τοῦ Θεοῦ. Ἀλληλουῖα.
Ἔτερον· Τῷ σταυρῷ ἐνέδευμαι, τῇ πίστει ἐσφράγισμαι τὴν ἀέννησον ζωὴν.
Ἀλληλουῖα. Ἔτερον· Τὸν σταυρὸν ἐφόρεσε καὶ τὴν πίστιν ἔλαβε τῷ ἁγίῳ βα-

πτίσματι, τῷ Χριστῷ ἠ' ολοούθησεν ὁ δοῦλος τοῦ Θεοῦ, Ἀλληλούϊα».

Ὁ II^ο «...Καὶ μετὰ τὸ μυρῶσαι ὄλον τὸ σῶμα ἐνδύεται τὸν χιτῶνα ψάλλων τροπάριον ἤχ. πλ. δ' Χιτῶνά μοι. Εἶτα τὰ σταυρία, εἰς τὸ πρῶτον σταύρωμα λέγει τροπάριον Τῷ σταυρῷ. Εἰς τὸ β' σταύρωμα λέγει τροπάριον Εἰρμὸς ἀπὸ τοῦ Σταυροῦ Σταυρὸν χαράξας Μαῦσῆς... Εἰς τὴν ζώνην αὐτοῦ λέγων Περιζώννυται ὁ δοῦλος...»

Κατὰ τὸν ὑπ' ἀρ. 341 Κουτλουμουσίου : «Εἶτα ἐνδύουσιν αὐτὸν στολὴν λευκὴν καὶ σφραγίζων αὐτὸν ὁ ἱερεὺς λέγει πρὸς αὐτόν· Λάβε στολὴν λαμπρὰν καὶ ἄμωμον, ἣν προσκομίσεις διχα ρύπου πρὸ τοῦ βήματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἔξεις ζωὴν αἰώνιον. Ζωννύουσιν αὐτόν μετὰ πορφυροῦ ράμματος καὶ λέγει· Περιζῶσαι τὴν ὄσφυν ταύτην δύναμιν ἀληθείας εἰς ἀποτροπὴν πάσης αἰσχρᾶς καὶ πονηρᾶς πράξεως ὡς... Ἐπιδίδουσιν αὐτῷ κοιμηρὸν ἀπτόμενον, λέγει· Λάβε τὴν λαμπάδα ταύτην καὶ τήρησον αὐτὴν ἄσβεστον, ἵνα, ὅταν ἔλθῃ ὁ Κύριος ἐν παρθενικῷ γάμῳ, δυνηθῆς αὐτῷ ὑπαντῆσαι σοι μετὰ τῶν φρονίμων παρθένων καὶ πάντων τῶν ἁγίων ἐν αὐτῇ οὐρανίᾳ καὶ ζωῇ αἰωνίᾳ. Καὶ μετὰ ταῦτα περιτίθουσιν αὐτῷ καὶ κουκούλιον, λέγει· Λάβε περικεφαλαίαν σωτηρίας εἰς προτύπωσιν τοῦ μεγάλου καὶ ἀγγελικοῦ σχήματος καὶ κληρονομήσεις τὰ ἀποκείμενα ἀγαθὰ τοῖς ἡγαπηκόσι τὸν Κύριον καὶ ὀλοφύχως αὐτὸν ἐκζητήσασι».

Τὸ ὑπ' ἀριθ. 88 Εὐχολόγιον τῆς Λαύρας (D 435) ἐν συνδυασμῷ μετὰ τοῦ α «Τὰ κατωτέρω : «Εἶτα πίνει ὁ ἱερεὺς τὸ ὑποκόμισον τοῦ βαπτισθέντος καὶ ἐνδύει αὐτόν, λέγων· Ὁ δοῦλος τοῦ Θεοῦ (ὁ δεῖνα) ἐνδύεται τὸν χιτῶνα τῆς ἀφθαρσίας εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος Ἀμήν. Εἴπωμεν ὑπὲρ αὐτοῦ τὸ Κύριε ἐλέησον. Εἶτα λαμβάνει τὸ κουκούλιον καὶ βάλλει αὐτὸ εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ νεοφωτίστου λέγων· Ὁ δοῦλος τοῦ Θεοῦ ὁ δ. λαμβάνει τὸ κουκούλιον τῆς ἀκακίας, τὴν περικεφαλαίαν τοῦ σωτηρίου εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς... Εἶτα λαμβάνει τὸν χιτῶνα αὐτοῦ λέγων· Ὁ δοῦλος τοῦ Θεοῦ ὁ δεῖνα ἐνδύεται χιτῶνα ἀγαλλιᾶσεως, εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς... Εἶτα τὴν ζώνην ἢ τὸν λῶρον λέγει· Ὁ δοῦλος τοῦ Θεοῦ ὁ δεῖνα περιζώννυται τὴν ὄσφυν αὐτοῦ εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς... Εἶτα τὰ ὑποδήματα λέγων· Ὁ δοῦλος τοῦ Θεοῦ ὁ δεῖνα ὑποδύεται τοὺς πόδας αὐτοῦ εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς... Εἶτα ἐπεύχεται τὴν εὐχὴν ταύτην.

Εὐλογητὸς εἰ, Κύριε τῶν πατέρων ἡμῶν, ὁ ἐνδύσας τὸν δοῦλόν σου (δεῖνα) Πνεύματος ἁγίου δικαιοσύνην, καὶ ἐπιθείς ἐπ' αὐτόν στέφανον τῆς δόξης σου, ὁ περιζῶσας τὴν ὄσφυν αὐτοῦ ἐν ἀληθείᾳ καὶ τοὺς πόδας αὐτοῦ κατευθύνσας εἰς ὁδὸν εἰρήνης, σκέπασον αὐτόν τῇ κραταιᾷ σου χειρὶ, φρούρησον αὐτόν τῇ παναλκείᾳ σου δυνάμει, ἀγγέλῳ, πιστῷ φύλακι, παρακατάθου τοῦτον, ματαίωσον πάσας τὰς ἐπιβουλάς τῶν πονηροῦ τὰς κατ' αὐτοῦ κινουμένων, καὶ ἀξιώσων αὐτόν εὐαρεστῆσαι σοὶ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ, ἵνα καὶ ἐν τούτῳ δοξασθῇ σου τὸ πανάγιον ὄνομα τοῦ Πατρὸς.. Καὶ εἰσοδεῦει τὸν νεοφώτιστον ἔμπροσθεν τῶν θυρῶν τοῦ ἁγίου βήματος». «Καὶ ἐπικυκλοῖ αὐτόν ἐκ τρίτου. Εἶτα ποιεῖ ἔκτενῆ καὶ μνημονεῦει τοὺς βασιλεῖς καὶ τὸν ἀνάδοχον. Καὶ ποιεῖ ἀπόλυσιν».

Ὁ Σ^ο μετὰ τὸ χρίσμα «Καὶ μετὰ τὸ χρισθῆναι τοὺς νεοφωτίστους τὸ ἅγιον μύρον, κρατούμενον τὸ διαδήμα ὑπὸ τοῦ διακόνου, λέγει ὁ ἱερεὺς τὴν εὐχὴν τοῦ διαδήματος. Τὴν ἐν τῷ φωτὶ ζωὴν ἔδωκας, δέσποτα τοῖς δούλοις σου διὰ τοῦ ἁγίου ὄσου βαπτίσματος καὶ τῶν φρικτῶν μυστηρίων τοῦ ἀχράν-

Κρουπτ.—Βησ. **Η Σ** ΕΥΧΗ ΕΙΣ ΤΟ ΑΠΟΛΟΥΣΑΙ ΤΟΥΣ ΦΩΤΙΣΘΕΝΤΑΣ
ΤΗ Η' ΗΜΕΡΑ

Ψ (Α) Τῆ η' ἡμέρᾳ πάλιν φέρουσιν αὐτὸν (τὸν νεοφώτιστον) ἐν τῇ του σώματος καὶ τοῦ τιμίου αἵματος τοῦ Χριστοῦ σου, καὶ ἀξιώσον ἐνοικῆσαι ἐν αὐτοῖς καὶ ποιήσον αὐτοὺς ναὸν τοῦ ἁγίου σου Πνεύματος, καὶ σκέπασον αὐτοὺς ὑπὸ τὴν κραταιὰν σου χεῖρα πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτῶν. Σὺ γὰρ εἶ ὁ εὐλογῶν καὶ ἁγιάζων τὰ σύμπαντα καὶ σοὶ τὴν δόξαν... Καὶ μετὰ τὸ Ἄμην ἐπιτίθει τὸ διάδημα, λέγει τὴν εὐχὴν. Εὐλογητός εἶ, Κύριε, ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, ὁ ἐνδύσας τὸν δοῦλόν σου Πνεύματος ἁγίου δικαιοσύνην, καὶ τὸν στέφανον τῆς δόξης ἐπέθηκας ἐπ' αὐτόν. Κοί ἠγαλλιάσατο ἡ ψυχὴ αὐτοῦ. Οὐ φοβηθήσεται θρασὺν διωγμῶν ἀπὸ θλίψεως. Ὅτι ἐπέθηκας ἐπ' αὐτόν τὴν χεῖρά σου, ἵνα δοξάζῃ τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς... Καὶ εἰσέρχεται ὁ ἱερεὺς μετὰ τοῦ νεοφωτιστοῦ εἰς τὴν εἴσοδον καὶ γίνεται ἀκολούθως πᾶσα ἡ θεία λειτουργία».

Ὁ Σ⁵ μετὰ τὴν εὐχὴν τοῦ μύρου Εὐλογητός εἶ, Κύριε.· «Εὐχὴ τοῦ σαβάνου. Λαμβάνει ὁ ἱερεὺς τὸ σάβανον, ὅταν χρίσῃ τῷ ἁγίῳ ἐλαίῳ καὶ περιτίθει τῷ ἀναδόχῳ λέγων οὕτως τὴν εὐχὴν ταύτην.

Ὁ δεσπότης καὶ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὁ ὢν εὐλογητός εἰς τοὺς αἰῶνας, εὐλόγησέ σοι ἐπὶ τῇ ἀγαθῇ σου πίστει καὶ δώσῃ σοι Κύριος ὑγιάν ψυχῆς καὶ σώματος, χαρίσεται σοι τὰ πνευματικά σου καὶ τὰ σαρκικά σου τέκνα καὶ ἔσει εὐλογημένος ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος». Εἶτα ἔπακο. λουθεῖ ἡ εὐχὴ τοῦ κουκουλιού· Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν σου καταπέμψας τὸ πανάγιόν σου Πνεῦμα εἰς τοὺς ἁγίους σου μαθητὰς καὶ ἀποστόλους, κατάπεμψον καὶ ἐπὶ τὸν δοῦλό σου τὸν νεοφώτιστον τὸ πανάγιόν σου Πνεῦμα· συγκαταριθμησον αὐτόν μετὰ τῶν εὐαρεστησάντων τὸ ὄνομά σου τοῦ Πατρὸς... Καὶ εἴθ' οὕτως ἄρχεται ὁ ἱερεὺς· Ὅσοι εἰς Χριστόν. Καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸ ἅγιον βῆμα μετὰ τῶν νεοφωτιστῶν καὶ ποιεῖ εὐχὴν καὶ ἀπολύει.

Ὁ Σ⁵ «Εὐχὴ ὅταν ἀποδώσῃ τὸ παιδίον εἰς τὸν οἶκον καὶ διδῇ εἰς τὴν μητέρα αὐτοῦ.

Ὁ δεσπότης καὶ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὁ ὢν εὐλογητός εἰς τοὺς αἰῶνας, αὐτός καὶ νῦν τὸν δοῦλό σου τοῦτον εὐλόγησον ἐπὶ τῇ ἀγαθῇ αὐτοῦ πίστει καὶ δώρησάι αὐτῷ καὶ τοῖς γονεῦσι καὶ ἀναδόχοις αὐτοῦ καὶ πᾶσι τοῖς συμπαραστέθειν ὑγιάν ψυχῆς καὶ σώματος καὶ πάντα τὰ πρὸς σωτηρίαν αἰτήματα. Καὶ χάρισαι αὐτοῖς τὰ σαρκικά καὶ πνευματικά αὐτῶν τέκνα καὶ ἔσει εὐλογημένος διὰ παντός εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἄμην. Χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ.»

Ὁ Β εὐθὺς μετὰ τὴν διάταξιν «Καὶ εἰσέρχεται ὁ ἱερεὺς μετὰ τῶν νεοφωτιστῶν εἰς τὴν εἴσοδον καὶ γίνεται ἡ θεία λειτουργία» τὴν εὐχὴν «εἰς τὸ ἀπολουτρον».

Ὁ Κ & Καὶ μετὰ ζ ἡμέρας πάλιν φέρουσιν...

Ὁ Α «τῆ η'... προσέρχεται ὁ νεοφώτιστος τῷ θεῷ ναῶ μετὰ τῶν ἀνα-

Β. Εὐχὴ εἰς τὸ ἀπολουτρον.

Ὁ Σ⁶ Εὐχὴ εἰς τὸ ἀποδιαθέσαι Σ⁶ Εὐχὴ εἰς τὸ λῦσαι τὸ διάδημα Οἱ Γ Ι Κ Ι, Η Μ Ψ εὐχὴ εἰς τὸ ἀπολοῦσαι νεοφώτιστον. Ὁ ε παραλείπει ταύτας Ὁ Δ εὐχὴ εἰς τὸ ἀπολοῦσαι παῖδα Ὁ Q εὐχὴ εἰς τὸ ἀπολοῦσαι τὸν νεοφ. τῆ ὀγδόῃ ἡμέρᾳ.

ἐκκλησίᾳ καὶ λύει αὐτοῦ τὸ σάβανον ὁ ἱερεὺς καὶ τὴν ζώνην καὶ τὴν περι-
κεφαλαίαν καὶ ποιεῖ Εὐλογητόν. Τρισάγιον. Παναγία Τριάς, Πάτερ ἡμῶν
ὁ ἱερεὺς Ὅτι σοῦ ἐστιν.

Δ Τὸ ἀπολυτικίον καὶ τὸ κοντάκιον τῆς ἡμέρας. Καὶ ἄπτουσι κηρία.

Κ Ψ Μ Δ Καὶ λέγει Εἰρήνη πᾶσι.

Κ Ψ Μ Τὰς κεφαλὰς... κλίνατε.

Π Ι Δ Ξ Ο Τοῦ Κ. δεηθῶμεν.

1. Ὁ λύτρωσιν ἀμαρτιῶν διὰ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος τῷ δούλῳ σου δωρησάμενος καὶ ζῶν ἀναγεννήσεως αὐτῷ χαρισάμενος· αὐ-
τός, δέ σποτα Κύριε, τὸν φωτισμὸν τοῦ προσώ-
Γενεσ. ιε 2,
Ψαλμ. μγ 3
Ἐφσο. 5 16

δόχων αὐτοῦ... Ὁ Ξ ἐν συνεχείᾳ τῆς ἀκολουθίας τοῦ βαπτίσματος «...καὶ γί-
νεται ἡ ἀκολουθία τῆς θείας λειτουργίας Καὶ μετὰ τὸ λαβεῖν τὰς τεταγμένας
κοινωνίας εἰσέρχεται μετὰ τοῦ ἀναδόχου εἰς τὸ ἀπολοῦσαι. Εὐλογεῖ συνήθως
ὁ ἱερεὺς. Εἶτα ἄρχεται. Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν. Ὁ λύτρωσιν.»

Ὁ Ο «Μετὰ δὲ τὴν ὀγδόην ἡμέραν ἔρχεται ὁ ἀνάδοχος μετὰ τοῦ βα-
πτισθέντος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πρὸς τὸν ἱερέα, Ὁ δὲ λύσας τὴν σινδόνα καὶ τὸν
εὐλογητόν Θεὸν εὐλογήσας ἄρχεται ψάλλον τὸ Βασιλεῦ οὐράνιε, τὸ Τρισά-
γιον, τὸ Παναγία Τριάς... τὸ ἀπολυτικίον τῆς ἡμέρας ἢ τοῦ λαχόντος ἁγίου.
Δόξα καὶ νῦν. Τῇ πρεσβείᾳ, Κύριε πάντων τῶν ἁγίων. Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν...»

Ὁ Π «Εἰσέρχεται μετὰ τοῦ ἀναδόχου εἰς τὸ ἀπολοῦσαι. Καὶ μετὰ τὸ
λαβεῖν τὰς τεταγμένας λειτουργίας καὶ κοινωνίας εἰσέρχεται μετὰ τοῦ ἀνα-
δόχου. Εὐλογεῖ ὁ ἱερεὺς συνήθως...»

Ὁ σ⁵ «Εὐχὴ εἰς τὸ λῦσαι τὸ βάπτισμα τῇ ἡ'. ἡμέρα.

Ὁ Θεὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ τῆς εἰρήνης χορηγὸς καὶ τῆς εὐλογίας δοτήρ,
ἀγαθὲ Πάτερ ἀγαθοῦ Υἱοῦ γεννήτωρ, ὁ εὐλογήσας καὶ ἀγιάσας καὶ τὰ σώ-
ματα ἐν τῷ φωτὶ τοῦ προσώπου σου, ὁ καταξιώσας ἡμᾶς καὶ ἀγιάσαι τὰ
ὑδατα ταῦτα καὶ φωτισθέντας τοῦ νοεροῦ καὶ ἀνεκδιηγήτου φωτός, φωτίσον
ἡμᾶς φῶς γνώσεως, καὶ εὐλογήσας καὶ ἀγιάσας καὶ ἀνακαινίσας ἐν τῇ χάριτι
τοῦ Χριστοῦ σου, καὶ ἀναγεννήσας διὰ τοῦ βαπτίσματος ἐν τῇ δυνάμει τοῦ
ἁγίου σου καὶ ζωοποιοῦ Πνεύματος, καθαρίσας ἡμᾶς ἀπὸ πάσης κηλίδος ψυ-
χικῆς τε καὶ σωματικῆς, ὦ ἅγιε δέσποτα Κύριε, φύλαξόν ἡμᾶς ἐν τῇ εὐλογίᾳ
σου καὶ τῇ κλήσει τῶν ἁγίων σου καὶ ἀξίους ἀνάδειξον τῆς αἰωνίου ζωῆς καὶ
ἐπουρανίου βασιλείας τοῦ Χριστοῦ ἡμῶν Ἰησοῦ, μεθ' οὗ σοι δόξα πρέπει σὺν
τῷ παναγίῳ καὶ ἀγαθῷ καὶ ζωοποιῷ σου Πνεύματι νῦν... Ὁ διάκονος τὰς κε-
φαλὰς, Ὁ ἱερεὺς λέγει τὴν εὐχὴν. Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ κλίνας οὐρανοὺς καὶ
καταβάς ἐπὶ σωτηρίᾳ τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων...

Ὁ σ¹ Εὐχὴ τῆς καταλύσεως τῶν ὑδάτων· Κύριε ὁ Θεὸς τῶν πατέρων

Ὁ Μ «τὰς κεφαλὰς... κλίνομεν» 1. διὰ τοῦ ἁγίου σου βαπτίσματος Β Δ Ι Κ
Κ Μ. Οἱ Β Η Δ Κ εἰς πληθυντικὸν («... ἀναγεννήσεως αὐτοῖς... καρδίᾳ αὐτῶν... κλπ).
Ὁ Δ εἰς πληθυντικὸν κατ' ἄρχάς, εἰς ἐνικὸν ἔπειτα. 2 δωρησάμενος αὐτοῖς δέσποτα Ξ
τοῖς δούλοις σου χαριζόμενος καὶ ἀνακαινίσαι αὐτοῖς ζῶν παρεχόμενος Ι καὶ ἀνακαι-
νίσαι ζωῆς αὐτοῖς χαρισάμενος Β Γ Κ ζωῆς ἀνακαινισμὸν Δ Η Δ Ο ἀνακαινι-
σμοῦ χαρισάμενος Ο τοῖς δούλοις σου χαριζόμενος καὶ ἀνακαινίσαι ζωῆς αὐτοῖς δωρησά-
μενος Ι τῷ δούλῳ σου τῷδε δωρησάμενος. Αὐτός Ψ τῷ δούλῳ σου τῷδε δω-
ρησάμενος καὶ ἀνακαινίσαι αὐτῷ ζωῆς Κ 4 τοῦ προσώπου ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν ἐναντί-

Α' Κορινθ.
1α 53,54

που σου ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ἐναυγάζειν διὰ παντός εὐδόκησον τὸν θυρεὸν τῆς πίστεως αὐτοῦ ἀνεπιβούλευτον ἐχθροῖς διατήρησον τὸ τῆς ἀφθαρσίας ἐνδύμα, ὃ περιβάλετο, ἀρ-

ῆμων, ὁ συναγαγὼν τὰ ὕδατα εἰς τὰς συναγωγὰς αὐτῶν καὶ θείας τὴν ἄμμον δριον θαλασσῶν καὶ στεγάζων ἐν ὕδασι τὰ ὑπερῶα αὐτῆς καὶ φυλάσσων πᾶσαν φύσιν αἰσθητὴν καὶ νοεράν, ἐπίστρεψαν καὶ τὸ ὕδωρ τοῦτο εἰς τὴν φύσιν αὐτοῦ πρώτην καὶ κλισίαν αὐτοῦ...

Ἔο Σ² Εὐχὴ εἰς τὸ ἀπολοῦσαι νεοφώτιστον.

Δέσποτα Κύριε, ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ διὰ τῆς θείας κολυμβήθρας τὴν οὐράνιον ἔλλαμψιν τοὺς φωτιζομένους παρέχων παντός ρύπου ἁμαρτιῶν ἀμόλυντον διατήρησον καὶ τὴν πνευματικὴν σφραγίδα ἐν τῇ φοβερᾷ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεώς σου ἀνεξάλειπτον διαφύλαξον ἰλεως αὐτοῖς καὶ ἡμῖν γενόμενος κατὰ τὸ πλήθος τῶν οἰκτιρμῶν σου. Ὅτι ἠὲλόγηται καὶ δεδόξασται. (οὐδὲν ἕτερον)

Ἔο Π₁ Εὐχὴ εἰς τὸ ἀπολοῦσαι νεοφώτιστον.

Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ λύτρωσιν ἁμαρτιῶν... «Μετὰ δὲ τὴν εὐχὴν ἀπολούει αὐτὸν καὶ ραντίζει αὐτὸν τὸ ὕδωρ λέγων Ἐβαπτίσθης, ἐφωτίσθης, ἐδικαιώθης, ἡγιασθης, ἀτελούσω εἰς τὸ δνομα...

Εὐχὴ μετὰ τὸ ἀπολοῦσαι νεοφώτιστον.

Ἔο Θεὸς ὁ Πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ διὰ τῶν χειρῶν τῶν ἁγίων ἀποστόλων καταπέμφας τὸ ἅγιόν σου Πνεῦμα ἐπὶ τοῖς βαπτιζομένοις, αὐτὸς καὶ νῦν, δέσποτα, κατάπεμψον ἐφ' ἡμᾶς τὸ ἅγιόν σου Πνεῦμα καὶ ἁγιάσον ἡμᾶς ὀλοτελῶς καὶ συγκαταρίθμησον μετὰ τῶν εὐαρεστησάντων τῷ ἁγίῳ ὀνόματί σου. Ὅτι σὺ εἶ ὁ φωτισμὸς καὶ Σωτὴρ.

Εὐχὴ εἰς τὸ κουρεῦσαι παιδίον.

Σὲ ἱκετεύομεν, Κύριε ὁ Θεός...

Ἔο Σ⁵ δύο εὐχάς: Ἔο λύτρωσιν... Ὅτι ἀγαθός. Εὐχὴ τῆς κεφαλοκλισίας. Οἱ ἐνδυσάμενοι σὲ τὸν Χριστόν...» Ὡσαύτως καὶ ὁ Σ⁷ «Εὐχὴ εἰς τὸ ἀπολοῦσαι μετὰ τὰς ζ' ἡμέρας τῆς βαπτίσεως. Εἰσερχομένου γὰρ τοῦ πρεσβυτέρου ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ψάλλει Κύριος ποιμαίνει με μέχρι τέλους, λύων τὸ κουκούλιον ἄμα καὶ τὸ σάβανον». Ἐπακολουθοῦσιν αἱ δύο εὐχαὶ αἱ ἐν Σ⁴. Ἔο Σ⁵ μόνην τὴν πρώτην εὐχὴν, μεθ' ἣν «Καὶ ραντίζει τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὕδατι λέ-

ζειν B καρδία αὐτοῦ διαπαντός M αὐγάζειν I, 5 τὸν θυρεὸν αὐτῶν τῆς πίστεως I 5-9 τῆς πίστεως αὐτῶν κατὰ τῶν ἀντιπάλων ἐπὶ τῇ σῆ πέτρα θεμελίωσον τὸ ἔκδυμα τῆς ἀφθαρσίας παντός ρύπου ἁμαρτημάτων ἀμόλυντον διατήρησον καὶ τὴν πνευμ σφραγ. ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς φοβερᾶς σου κρίσεως ἀνεξάλειπτον διαφύλαξον ἰλεως αὐτοῖς καὶ ἡμῖν Γ Ξ (Καὶ οἱ κατωτέρω κώδικες ἀκολουθοῦσι τοὺς Γ Ξ μὲ τὰς σημειομενῆς διαφορὰς) τῆς πίστεως αὐτῶν κατὰ τὸ ἀντιπάλων ἐπὶ τῇ... (ὡς ἐν Γ Ξ) ἰλεως B τῆς πίστεως ἐπὶ τῇ σῆ πέτρα... ἀπὸ παντός ρύπου... διαφύλαξον ἰλεως K πίστεως ἐπὶ τῇ πέτρα... ἀνεξάλειπτον διατήρησον I πίστεως αὐτοῦ κατὰ... ἐπὶ τῇ σῆ πέτρα θεμελίωσον... ἁμαρτημάτων διατήρησον, τὴν πνευμ... διατήρησον K πίστεως αὐτῶν ἐπὶ τῇ... I, τῆς πίστεως κατὰ τῶν ἀντιπάλων ἐπὶ τῇ σῆ πέτρα... ἁμαρτημ. διατήρησον, τὴν πνευμ. σου σφραγ. ...διατήρησον Ψ τῆς πίστεως αὐτοῦ κατὰ τῶν ἀντιπάλων ἐπὶ τῇ σῆ πέτρα θεμελίωσον καὶ τὸ ...ἁμαρτιῶν παντός ἀμόλυντον διατήρησον... τῇ φοβερᾷ τῆς κρίσεως... M τῆς πίστεως αὐτῶν θωράκισον κατὰ τῶν ἀντιπάλων ἐχθρῶν καὶ ἀνεπιβούλευτον ἐχθρῶν διατήρησον ἐν τῇ τῆς πίστεως πέτρα τοὺς πόδας αὐτοῦ στήριξον τὸ τῆς ἀφθαρσίας ἔκδυμα περιβάλετο παντός ρύ-

ρύπτωτον ἐν αὐτῷ καὶ ἀμόλυτον διαφύλοξον· ἄθραυστον ἐν αὐτῷ τὴν πνευματικὴν σφραγίδα ἢ χάριτί σου διατηρῶν καὶ ἵλεως αὐτῷ τε καὶ ἡμῖν γενόμενος κατὰ τὸ πλῆθος τῶν ψαλμῶν οἰκτιρῶν σου. "Οτι ἠυλόγηται καὶ δεδόξασται τὸ πάντιμον καὶ μεγαλοπρεπὲς ὄνομά σου, τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἀγίου Πνεύματος νῦν κοίλαι καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

*Δευτερ. κα 8
καὶ ἄλλ.
Ψαλμ. ν 1, 17
16, Ἡσ. 57 15*

γων· Ἐδικαιώθητε, ἡγιασθητε, ἑκαθαρίσθητε, ἀπολούσασθε εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ λύει τὰ ἄμφια αὐτῶν καὶ ἀπολύει».

Ὁ Σ (περίπου τὰ αὐτὰ καὶ ὁ Π) μετὰ τὴν εὐχὴν Ὁ λύτρωσιν... «Καὶ βαλὼν οἶνον εἰς ἀγγεῖον ἀπονίπτει τὸν νεοφώτιστον μετὰ τῶν αὐτοῦ ἄμφων λέγων· Ἐκκλησιασθης, ἐβαπτίσθης, ἀπομυριάσθης ἀπολούσθης εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς... Καὶ πάλιν ὁ ἱερεὺς ἐπεύχεται. Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν· Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ καθαρίας ἡμᾶς τοὺς δούλους σου ἐν τῇ ἀγίᾳ σου κολυμβήθρα καὶ ἀγιάσας τῷ ἀγίῳ σου Πνεύματι καὶ ἀξιώσας ἡμᾶς πρόβατα τῆς ἀγίας σου ποιμνῆς γενέσθαι καὶ νῦν αὐτὸς εἶ καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσι. Παράσχου τοῖς δούλοις σου τοῖς νεοφωτιστοῖς τὴν τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος καθάραιν καὶ τῷ λουτρῷ τὸν ρύπον τῆς σαρκὸς ἀποθέσθαι, καθαρὰν δὲ τὴν πίστιν σου διατήρησον, ὅπως εὐαρέστως σοι πολιτευσάμενοι εἰς τοὺς ἀφθάρτους κατανήσωσι λιμένας. Χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ...» Ἡ αὕτη εὐχὴ καὶ ἐν α καὶ ἐν Σ γ ὅπου μετὰ τὴν εὐχὴν Ὁ ἐνδυσάμενος τὸν Χριστὸν... «Καὶ μετὰ τοῦτο λαμβάνει ὕδωρ εἰς ἀγγεῖον καὶ ἐμφυσᾷ εἰς αὐτὸ γ' καὶ σφραγίσας λέγει» (τὴν ὡς ἀνω εὐχὴν).

Ὁ Ο μετὰ τὴν πρώτην εὐχὴν «Καὶ λαβὼν σπόγγον καινὸν ἐξ ὕδατος ἢ βαββάκιον ἀποπλύνει σταυροειδῶς ἤγουν ἀποσπογγίζει τὸ μέτωπον τοῦ νεοφωτιστοῦ, τὰ ὄτα, τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὰ λοιπὰ μέλη αὐτοῦ, ἔνθα ἐχρίσθη τῷ ἀγίῳ μύρῳ : Ἐβαπτίσθης, ἐφωτίσθης, ἡγιασθης, ἀπελούσθης εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς... Ἐυλογητὸς ὁ Θεὸς ὁ φωτίζων καὶ ἀγιάζων... εἰς τὸν κόσμον» Καὶ ἐπακολουθεῖ ἢ κατὰ τὸ ἔντυπον β' εὐχῆ.

Ὁ α μετὰ τὴν α' εὐχὴν «Εἶτα λαβὼν μέρος τῆς περικεφαλαίας ἢ σπόγγον καινόν, ἐμβάπτει αὐτὸ εἰς τὸ ὕδωρ καὶ ἐκπέσας αὐτὸ ἤγουν στραγγίσας ἀποσπογγίζει πάντα τὰ μέρη, ἔνθα τῷ ἀγίῳ ἐχρίσθη μύρῳ ὁ νεοφώτιστος ἤγουν τὴν κεφαλὴν σὺν τῷ μετώπῳ, τὰς ρίνας, τὸ στῆθος, τὴν κοιλίαν καὶ τοὺς νεφροὺς λέγων Ἐβαπτίσθης, ἐφωτίσθης, ἡγιασθης, ἑκαθαρίσθης, ἐδικαιώθης, ἀπελούσω εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς... Εἶτα ποιεῖ ἀπόλυσιν καὶ ἀπολύει αὐτὸν ἐν εἰρήνῃ.

Π γ μετὰ τὰς εὐχὰς Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ διὰ τῆς θείας σου κολυμβήθρας... Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν ὁ λύτρωσιν ἀμαρτιῶν... Οἱ ἐνδυσάμενοί σε τὸν Θεὸν ἡμῶν... «Εἶτα λύει τὰ σταυρία του ὁ ἱερεὺς καὶ ἐκδίδει αὐτὸν τελείως καὶ καθίζει αὐτὸν ἐν τῇ κολυμβήθρα καὶ λαβὼν ὕδωρ μετὰ τὰς χεῖρας αὐτοῦ ὁ ἱερεὺς σφραγίζει αὐτὸν ἐν τῇ κεφαλῇ ἐκ γ' λέγων οὕτως· Ἐβαπτίσθης, ἡγιασθης... Ἀπολούσω τὰς ἀμαρτίας σου ἐπὶ ὀνόματι τοῦ Πατρὸς... Καὶ λουεῖ αὐτὸν ὅλον τὸ σῶμα, ὁμοίως καὶ οἱ ἀνάδοχοι» Ἐπακολουθεῖ ἢ κουρά.

Ὁ α εὐχὰς τῆς ἀπολούσεως κατὰ σειρὰν τὰς : Ὁ λύτρωσιν... Ὁ ἐνδυσά-

που... διατήρησον, ἄθραυστον... διατηρῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς φοβερᾶς σου κρίσεως ἀνεξάλειπτον διαφύλαξον, ὅπως ἴλεως... Α' Ὁ ἴλεως αὐτῷ καὶ Ω Μ Ο ἴλεως αὐτοῖς καὶ Α Ι ἴλεως αὐτοῖς τε καὶ ἡμῖν γινόμενος Β Ἐκφώνως Η Ω Α "Οτι ἀγαθὸς Κ Λ Ε Ὁ Β καὶ ὁ τοῦ Φαλάκα μόνην ταύτην καὶ οὐδὲν διερῶν.

Α Τῷ Κυρίου δεηθῶμεν.

Δέσποτα Κύριε, ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ διὰ τῆς κολυμβήθρας τὴν οὐράνιον ἔλλαμψιν τοῖς βαπτιζομένοις παρέχων· ὁ ἀναγεννήσας τὸν δοῦλόν σου τὸν νεοφώτιστον δι' ὕδατος καὶ πνεύματος καὶ τὴν τῶν ἐκουσίων καὶ ἀκουσίων ἀμαρτημάτων ἄφεσιν αὐτῷ δωρησάμενος, ἐπίθες αὐτῷ τὴν χεῖρά

μενος σὲ τὸν Χριστόν... Δέσποτα Κύριε, ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ διὰ τῆς κολυμβήθρας... Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν ὁ καθαρίας... (ἴδε ἐν Σ). Καὶ μετὰ ταύτας: Εὐχὴ ἑτέρα. Τοῦ Κου δεηθῶμεν. Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ τῷ φωτὶ τῆς γνώσεως τοῦ Χριστοῦ σου καθοδηγήσας τὸν δοῦλόν σου (θεῖνα) ἐπὶ τὴν ἐξ ὕδατος καὶ ἀγίου Πνεύματος ἀναγέννησιν, φύλαξον αὐτὸν ἐν τῇ πίστει σου, τήρησον αὐτὸν ἐν τῷ φόβῳ σου, ὀδηγῶν αὐτὸν ἐν πάσαις ταῖς ἐντολαῖς σου καὶ τοῖς δικαιώμασί σου. "Ὅτι σὺ εἶ ἡ ἀσφάλεια τῆς ζωῆς ἡμῶν Χριστέ ὁ Θεὸς καὶ σοί... Καὶ μετὰ τούτων ποιεῖ ὁ ἱερεὺς ἐκτενὴν καὶ μνημονεὺν τὸν νεοφώτιστον λέγων "Ελέησον... Δόξα καὶ νῦν, ἡ ἀπόλυσις.

Ὁ ε εὐθὺς μετὰ τὸ «Εἶτα εἰσοδεύει καὶ λέγων "Ὅσοι εἰς Χριστόν..." τοποθετεῖ κατὰ σειρὰν τὰς εὐχὰς Ὁ λύτρωσιν (τῆς ἀπολούσεως) καὶ τὴν Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν ὁ καθαρίας (ἐν Σ) μεθ' ἧς «εἶτα τριχοκουρεύει τὸ παιδίον». Καὶ εὐθὺς τὴν εὐχὴν Δέσποτα Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν καὶ τὴν Σὲ ἱκετεύομεν Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ ἐκ τοῦ πληρώματος Οὐδὲν ἕτερον.

Ὁ α εἶτα ὁ ἱερεὺς κείρει αὐτοῦ...» Καὶ ἐπακολουθεῖ ἡ εὐχὴ εἰς τὸ κουρεῖσαι παῖδα, μεθ' ἣν ἐπακολουθεῖ

Εὐχὴ εἰς τὸ ποιῆσαι ἀπομόρισμα εἰς παῖδα

Ὁ Θεὸς ὁ μέγας καὶ μεγαλάνυμος, ὁ ποιῶν θαυμάσια μόνος, ἔνδοξά τε καὶ ἐξαισία, ὧν οὐκ ἔστιν ἀριθμὸς, ἐλθέ παρακαλούντων ἡμῶν, Δέσποτα, καὶ ἀγιάσαι τὸ ὕδωρ τοῦτο διὰ μονογενοῦς σου Υἱοῦ καὶ τοῦ ἀγίου Πνεύματος, ὥστε γενέσθαι τοῖς μεταλαμβάνουσι καὶ ἀπολουομένοις ἐξ αὐτοῦ εἰς παθῶν ἀπαλλαγὴν, εἰς ἀμαρτημάτων ἄφεσιν, εἰς λύτρωσιν κακῶν, εἰς δικαιοσύνην, εἰς ἀγιασμόν, εἰς Πνεύματος ἀγίου μετουσίαν, εἰς βασιλείας οὐρανῶν κληρονομίαν, εἰς υιοθεσίαν καὶ κοινωνίαν, εἰς ἔλεος καὶ οἰκτιρισμούς. "Ὅτι ἠλόγηται...». Μεθ' ὅ ἡ εὐχὴ Ὁ ἐνδυσάμενος. Καὶ μετ' αὐτὴν Εὐχὴ εἰς τὸ ἀπολοῦσαι νεοφώτιστον τὴν ἐν τῷ Σ Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν καὶ μετ' αὐτὴν τὴν Ὁ λύτρωσιν... Καὶ οὐδὲν ἕτερον.

Ὁ Σ β μετὰ τὴν ἀνωτέρω εὐχὴν «Καὶ τοῦ διακόνου λέγοντος Τὰς κεφαλὰς ἡμῶν ἐπέυχεται ὁ ἱερεὺς· Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, Υἱὲ τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος, μονογενῆ, ἐδόγησον τοὺς δούλους σου, αὔξησον αὐτοὺς ἐν τῇ πίστει, θεμελί-

Οἱ κώδικες Β Γ Ι Κ Ψ Σ οὐδεμίαν ἄλλην εὐχὴν ἀναγράφουσι.

Ὁ τῆς Κρυπ.—Βησ. Τὴν πρώτην ὑπὸ τὴν ἀνωτέρω ἐπιγραφὴν. Τὰς ἄλλας δύο ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «Εὐχὴ ἑτέρα εἰς τὸ ἀπολοῦσαι νεοφώτιστον».

Οἱ Δ Κ Ι, Μ καὶ τὴν εὐχὴν Οἱ ἐνδυσάμενοι σὲ τὸν Χριστόν.

Ὁ Q εὐθὺς μετὰ τὴν εὐχὴν Ὁ λύτρωσιν «Καὶ μετὰ τὸ Ἀμὴν λαβῶν σπάγγον καὶ γόν ἐξ ὕδατος ἀποσπογγίζει τὸν νεοφώτιστον ποιῶν σταυροῦ τύπον ἐπὶ τοῦ μετώπου, τοῦ σιόματος, τοῦ... Καὶ ἀπόλυσις» Περιῖπον τὰ αὐτὰ καὶ ὁ Η. Μεθ' ὅ παρ' ἀμφοτέροις ἐπακολουθεῖ Εὐχὴ εἰς τὸ ἀπολοῦσαι νεοφωτιστούς Δέσποτα, Κύριε, ὁ Θεὸς ἡμῶν... καὶ ἡ εὐχὴ Οἱ ἐνδυσάμενοι σὲ τὸν Χριστόν.

2 Τὴν ἐπουράνιον ἔλλαμψιν Δ 4 καὶ τὴν τῶν ἐκουσίων ἀμαρτ. Q 5 ἄφεισιν δω.

1 σου τὴν κραταιὰν καὶ φύλαξον αὐτὸν ἐν τῇ δυνάμει τῆς *Δευτ. ζ 19*
 σῆς ἀγαθότητος· ἄσυλον τὸν ἄρραβῶνα διαφύλαξον· καὶ ἀξίωσον *α 2 Β' Πα-*
 αὐτὸν εἰς τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον καὶ εἰς τὴν σὴν εὐαρέ- *ραλ. ζ 32*
 σκειαν. Ὅτι σὺ εἶ ὁ ἅγιος ἡμῶν καὶ σοὶ τὴν δόξαν ἀναπέμπο- *Α' Ἰωαν. β*
 5 μεν τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι νῦν καὶ αἰεὶ καὶ *25 καὶ ἀλ.*
 εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Ο Λ Κ Εἰρήνη πᾶσι.

Ο Η Ω Καὶ τοῦ διακόνου λέγοντος Τὰς κεφαλὰς ὑμῶν ἐπεύχεται ὁ
 ἱερεὺς.

10 **Δ Μ** Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

Ἐνδυσάμενός σε, τὸν Χριστὸν καὶ Θεὸν ἡμῶν, *Γαλατ. γ 27,*
 σοὶ ὑπέκλινε σὺν ἡμῖν τὴν ἑαυτοῦ κεφαλὴν· ὃν διαφύλαξον ἀήττητον *Κολοσ. γ 10.*
 ἀγωνιστὴν διαμεῖναι κατὰ τῶν μάτην ἐχθρὰν φερομέ- *Α' Ματθαῖ.*
 ῶν κατ' αὐτοῦ καὶ ἡμῶν· τῷ δὲ σὺ ἀφθάρτῳ στεφάνῳ μέχρι τέ- *γ 17, Πα-*
ροιμ. γ 30

ωσον αὐτοῦς ἐν τῇ ὁμολογίᾳ σου, τελείωσον ἄρραβῶνι τῆς μελλούσης κληρο-
 νομίας, εὐφόρησον τῇ ψυχῇ αὐτῶν τὸ ἅγιόν σου Πνεῦμα πάσας τὰς ἡμέρας
 τῆς ζωῆς αὐτῶν Ἐκφ. Ὅτι σὺ εἶ ὁ φωτισμός... Εὐχὴ ἕτερα σὺντομος Οἱ ἐνδυ-
 σάμενοί σε...».

Ἐνδυσάμενος ὁ ἱερεὺς τὰς εὐχάς, μετὰ τὴν δευτέραν δέ: «Καὶ ἐπαίρει ὁ
 ἱερεὺς τὸν νεοφώτιστον καὶ ἀπέρχεται ἐν τῷ σκευοφυλακίῳ ψάλλων· Κύριος
 ποιμαίνει με. Καὶ ἐπαίρει τὸ διάδημα ἕκ τῆς κεφαλῆς τοῦ νεοφωτίστου καὶ
 λέγει εὐχὴν τοῦ ἀπονῆψαι τὸν νεοφώτιστον· Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ἡ πηγὴ τῶν
 εὐλογιῶν καὶ τῶν ἰαμάτων χορηγέ, ὁ φυλάσσων τὰ νήπια καὶ ἐναγκαλισάμε-
 νος τὰ προσεγεχθέντα σοὶ βρέφη, ὁ ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ τοῦ Σιλωὰμ τὸ αἰσθη-
 τὸν σκότος τοῦ πάλαι τυφλοῦ... καὶ φωτίσας αὐτοῦ τοὺς νοεροὺς ὀφθαλμοὺς
 τῆς ψυχῆς. Αὐτὸς καὶ νῦν, Δέσποτα, τοὺς ἀναγεννηθέντας διὰ τοῦ ἁγίου σου
 βαπτίσματος καὶ δεξάμενος τὴν χάριν τῆς ἀθανάτου σου δωρεᾶς διαφύλαξον,
 τοὺς μικροὺς μετὰ τῶν μεγάλων, ἀπὸ πάσης ἐνεργείας τοῦ ἀντικειμένου, ἵνα
 καὶ ἐν τῇ δευτέρᾳ σου παρουσίᾳ ἀκατακρίτως παραστώσι τῷ φοβερῷ καὶ
 φρικτῷ βήματι σου, καὶ τῶν αἰώνων σου ἀγαθῶν καταξίωσον. Ὅτι σὺ εἶ ὁ
 φωτισμός ἡμῶν, Χριστὲ ὁ Θεός... Καὶ λαβὼν ὕδωρ ἀπονίπτει τὸ πρόσωπον
 τοῦ νεοφωτίστου λέγων Ἐδικαιώθης, ἡγιασθῆς, ἀπελούσῳ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ
 Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἐν τῷ Πνεύματι τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἐν τοῖς
 οὐρανοῖς· Ὁμοίως καὶ τὴν δεξιὰν χεῖρα καὶ τὸν δεξιὸν πόδα, καὶ λέγει οὐ-
 τως· Αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν. Εἰρήνη
 πᾶσι. Τὰς κεφαλὰς ἡμῶν Εὐχὴν λέγει (περίπου ἦν καὶ ὁ Σ 3).

ρησάμενος **Ο 3** εὐαρέστηαι **Η** εὐαρέστησιν **Α Ο** Ἐκφων. **Η Ω Λ** Σὺ εἶ ὁ ἅγια-
 σμός **Ω** »... κλίνωμεν ὁ ἱερεὺς ἐπεύχεται **Ω**

11 **Οἱ ἐνδυσάμενοί σε Δ Κ Λ Μ Σ 3** σὲ τὸν Κύριον **Μ** 12 ὑπέκλιναν **Δ Λ Μ**
Σ 3 τὰς ἑαυτῶν κεφαλὰς **Δ Μ Λ Σ 3** κεφαλὰς τοὺς δὲ ἑαυτῶν ἐπέταξαν αὐχένας,
 οὗς **Σ 3** οὗς διαφύλαξον **Δ Λ Μ Σ 3** διαφύλαξον ἐν παντὶ καιρῷ **Μ** 13 ἀγωνιστὰς
 τῷ δὲ σὺ **Σ 3** κατὰ τῶν ἐχθρῶν αἰρομένων **Μ** ἐχθρὰν αἰρομένων **Δ Η Λ Ω Ο**
 μίτην αἰρομ ἐχθρὰν **Κ** 14 κατ' αὐτῶν καὶ ἡμῶν **Δ Μ** στεφάνῳ κατακοσμῶν αὐτοῦς

1 λους νικητάς πάντας ανάδειξον. "Ότι σὸν ἐστὶ τὸ ἐλεεῖν καὶ σώζει· ἡμᾶς καὶ σοὶ τὴν δόξαν ἀναπέμπομεν σὺν τῷ ἀνάρχῳ σου Πατρὶ καὶ τῷ παναγίῳ καὶ ἀγαθῷ καὶ ζωοποιῷ σου Πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Γ Καὶ εὐθέως λύει αὐτοῦ τὰ ἄμφια καὶ πλύνει αὐτοῦ τὸ πρόσωπον.

Δ Καὶ λαμβάνει ὁ ἱερεὺς τὸ ἄκρον τοῦ σινδονίου ἢ βαμβάκιον καινὸν καὶ βάπτει εἰς τὸ ὕδωρ καὶ ἀποσπογγίζει τὰς αἰσθήσεις, ἐν αἷς τὸ μύρον ἐπέχρισε καὶ λέγει Ἐβαπτίσθης, ἐφωτίσθης, ἡγιασθης, ἀπελούσῃς. Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος Ἀμήν.

Τὴν ἀνωτέρω ἀπόλουσιν μετὰ τῆς προσήσεως Ἐφωτίσθης... οἱ Δ Ι, πρὸ τῆς εὐχῆς Οἱ ἐνδυσάμενοι καὶ εὐθὺς μετὰ τὴν Ὁ λύτρωσιν...

Ὁ Ι «Καὶ εἶθ' οὕτως ἀποπλύνει αὐτοὺς τὸ μέτωπον, τὸ στήθος, χεῖρας καὶ πόδας λέγων Ἐφωτίσθης, ἡγιασθης, ἀπεπλύθης εἰς τὸ ὄνομα...»

Ὁ Q «Καὶ λαβὼν σπόγγον καινὸν ἐξ ὕδατος ἀποσπογγίζει τὸν νεοφώτιστον ποιῶν σταυροῦ τύπον ἐπὶ τοῦ μετώπου, τοῦ στήθους, τῶν δύο ὤτων καὶ ὀπισθεν λέγων Ἐφωτ. ἡγιασθης καὶ ἀπελούσθης. Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ὁ φωτίζων καὶ ἀγιάζων... κόσμον νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Καὶ ἀπόλουσις».

Ὁ Η εὐθὺς μετὰ τὴν εὐχὴν Ὁ λύτρωσιν... «Καὶ μετὰ τὸ Ἀμήν λαβὼν σπόγγον καινὸν ἐξ ὕδατος ἀποσπογγίζει τὸ μέτωπον αὐτοῦ καὶ τὰ ὦτα καὶ τὰ λοιπὰ λέγων Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ὁ φωτίζων...» Οὐδὲν ἕτερον. Ὁ Ψ μετὰ τὴν αὐτὴν εὐχὴν «Καὶ λαβὼν μέρος ἐκ τῆς περικεφαλαίας βάλλει εἰς τὸ ὕδωρ καὶ ἀποσπογγίζει αὐτὸν πάντα τὰ μέρη λέγων Ἐβαπτίσθης, ἐφωτίσθης, ἡγιασθης, ἐκαθαρίσθης πορεύου ἐν εἰρήνῃ. Καὶ ποιεῖ ἀπόλουσιν». Τὰ αὐτὰ περίπου καὶ ὁ Κ (...καὶ ἀποσπογγίζει τὴν κάραν σὺν τῷ μετώπῳ, τὸ στήθος καὶ τοὺς νεφροὺς λέγων... ἐκαθαρίσθης καὶ ἀπολύει αὐτόν). Ὁ Γ «...Ἐδικαιώθης, ἡγιασθης, ἀπολούσῃς ἐν ὀνόματι τοῦ πατρὸς...». Ὁ Δ μετὰ καὶ τὴν εὐχὴν Ὁ ἐνδυσάμενος «Εἶτα λαμβάνει ὁ ἱερεὺς ὕδωρ μετὰ χεῖρας αὐτοῦ. Ἐπιχέει ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐκ τρίτου λέγων ἐκφωνῆ Εὐλογητὸς ὁ Θεός... εἰς τὸν κόσμον πάντοτε νῦν...». Τέλος ὁ Δ προσθέτει «Τὸ δὲ σινδόνιον πλύνεται καὶ τὸ ἀπόπλυμα κενούται εἰς τόπον ἄβατον».

μέχρι Δ 1 νικητάς πάντας ἡμᾶς ἀνάδειξον Σ 3 νικητάς ἀνάδειξον πάντας Δ νικητάς ἀνάδειξον Μ Ἐκφών. Η Α Ο Σ 3 Ὅτι σοὺ εἰσιν Σ 3 Σὸν γὰρ εἰσι Μ 2 καὶ σώξῃς καὶ σοὶ Ο σώξῃς ἡμᾶς Χριστέ ὁ Θεός Μ τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ καὶ τῷ Π (Μετὰ τὴν ἐκφώνησιν οἱ μὲν Q Ο οὐδὲν ἕτερον, καθ ὅσον τὴν εὐχὴν εἰς τὸ κουρεῦσαι παρεισάγουσιν εὐθὺς μετὰ τὸ βάπτισμα καὶ πρὸ τῆς ἀπολούσεως. Ὁ δὲ Η τὴν εὐχὴν μετὰ τὸ κουρεῦσαι).

Ὁ Βησσαριανὸς καὶ τὰς ῥητὶς ἀνωτέρω εὐχάς, ὡς εὐρηγται ἐν τῷ ἐντύπῳ, εἰς πληθυντικὸν ὁμῶς ὡς ἐπὶ πολλῶν νεοφωτιστῶν.

Γ Δ Ξ Π ᾶ ΕΥΧΗ ΕΙΣ ΤΟ ΚΟΥΡΕΥΣΑΙ ΠΑΙΔΑ

ε Ξ Ψ Δ Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

- 1 Δέσποτα Κύριε, ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ τῆ εἰκόνι *Γενεσ. ιε 2, Δαν. θ 15*
 σου τιμήσας τὸν ἄνθρωπον, ἐκ ψυχῆς λογικῆς καὶ σώματος εὐπρε-
 πους κατασκευάσας αὐτόν, ὡς ἂν τὸ σῶμα ἐξυπηρετῆ τῆ λογικῆ *Γενεσ. α 27, Σοφ. Σολ. β 23*
 5 ψυχῆ· κεφαλὴν μὲν ἐπὶ τῶν ὑψηλοτάτων θείας καὶ ἐν αὐτῇ τὰς πλει-
 στας τῶν αἰσθήσεων καθιδρῦσας, μὴ παρεμποδιζούσας ἀλλήλαις·
 ταῖς δὲ θριξί τὴν κεφαλὴν ὀροφώσας πρὸς τὸ μὴ βλάπτεσθαι ταῖς
 μεταβολαῖς τῶν ἀέρων καὶ πάντα τὰ μέλη αὐτῷ χρησίμως ἐμφυτεύ-
 σας, ἵνα διὰ πάντων εὐχαριστῆ σοι τῷ ἀριστοτέχνῳ· αὐτός, Δέ-
 σποτα, ὁ διὰ τοῦ σκεύους τῆς ἐκλογῆς σου Παύλου *Πραξ. θ 15*
 10 τοῦ ἀπροτόλου ἐντειλάμενος ἡμῖν πάντα εἰς δόξαν σὴν *Α' Κορθ. ι 31*
 ποιεῖν, τὸν προσελθόντα δοῦλόν σου (τόνδε) ἀπαρχὴν ποιήσασθαι
 κείρασθαι τὴν κόμην τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, εὐλόγησον ἅμα τῷ αὐτοῦ
 ἀναδόχῳ καὶ δὸς αὐτοῖς πάντα μελετᾶν ἐν τῷ νόμῳ σου *Ψαλμ. α 2*
 καὶ τὰ εὐάρεστά σοι πράττειν. Ὅτι ἐλεήμων καὶ φιλόανθρωπος
 15 Θεὸς ὑπάρχεις καὶ σοὶ τὴν δόξαν ἀναπέμπομεν, τῷ Πατρὶ καὶ τῷ
 Υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶ-
 νων. Ἀμήν.

Ἐν τοῖς **Κ Α** μόνον ἡ πρώτη αἴτη. Ἐν τοῖς **Δ Κ ᾶ** πραγματοποιεῖται ἡ ἐν τῷ ἐντύπῳ δευτέρῳ εὐχὴ καὶ ἐπεται αἴτη. **ΟΙ Δ Q** εὐθὺς μετὰ τὸ βάπτισμα καὶ πρὸ τῆς ἀπολούσεως. Ἐν τοῖς **Ι Μ** μόνον ἡ δευτέρα εὐχὴ.

Εὐχὴ τῆς κουρᾶς ε. Εὐχὴ εἰς τὸ ἀποκουρεῖσθαι παιδίον **Α** εὐχὴ εἰς τὸ κουρεῖσθαι παιδίον **Q Κ Κ** Εὐχὴ εἰς τὸ κείραι τρίχας παιδίου **Ι Μ**.

«Εἰ δὲ βούλει κουρεῖσθαι τὸ παιδίον ἅμα αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐν ἣ ἐβαπτίσθη, μετὰ τὸ εἰπεῖν Σφραγὶς δωρεᾶς... εὐθὺς κούρευσθε τοῦτο. Εὐχὴ εἰς τό...» **Q**:

3 Κατασκευάσας ὅπως ἂν τὸ **Δ** ἐξυπηρετῆται **Δ Η Κ Κ Q Ψ** ἐξυπηρετεῖτε τῆ λογ. **Γ** 4 τῆ σῆ ψυχῆ **Η** κεφαλὴν μὲν αὐτῷ ἐπὶ **Κ Κ Ψ** ἐπὶ τὸ ὑψηλότατον θείας **Δ** ἐνθεῖς **Κ** τὰ πλεῖστα τῶν αἰσθήσεων **Δ** 5 καθιδρῦσας πρὸς τὸ μὴ βλάπτεσθαι **Δ** αἰσθήσεων καθαριῶσας **Κ Ψ** 6 ὀροφώσας καὶ πυκνώσας πρὸς **Α** 7 τὰ μέλη αὐτοῦ **Κ** καὶ πάντα μέλη αὐτὸν **Γ** ἐμφυτεύσας **Κ Ψ** ταῖς τῶν ἀέρων (ἐκ δευτ. χειρὸς ὥρῶν) μεταβολαῖς **Δ** 8 διὰ πάντων εὐαρεστῆ σοι **Α** εὐχαριστῆ σοι τῷ ὑπεραγάθῳ Θεῷ **Δ** ἵνα εὐχαριστῆ σοι **Κ Ψ** 9 αὐτός ὑπεράγαθε Κύριε **Γ** αὐτός οὖν δέσποτα **Κ Ψ** αὐτός δέσποτα διὰ τοῦ **Η Κ Α Q** τῆς ἐκλογῆς Παύλου **Δ Κ Ψ** τῆς ἐκλογῆς ἐντειλάμενος **Κ** 10 εἰς δόξαν τὴν σὴν **Γ Κ Κ Α Q Ψ** 11 ποιήσασθαι τὴν κόμην **Γ Η** ποιήσασθαι τοῦ κείρασθαι **Κ Ψ** 12 εὐλόγησον αὐτόν καὶ τῷ αὐτοῦ ἀναδόχῳ **Γ** εὐλόγ. ἅμα τῷ ἀναδόχῳ καὶ **Δ Κ** 13 δὸς αὐτῷ **Δ** πάντοτε μελετᾶν **Κ Α Ο** μελετᾶν ἐν τῷ νόμῳ σου πάντα τε **Δ** μελετᾶν ἐν τῷ ὀνόματί σου **Γ** 14 καὶ τὰ ἀρεστά σοι πράττειν **Δ** πράττοντα **Γ** Ἐκφών. **Δ Ο** Ὅτι οὐ εἶ ὁ Θεὸς ἡμῶν καὶ σοὶ τὴν δόξαν **Δ**.

ΟΙ Κ Κ Q Δ Γ Ο Π Ξ ᾶ ε τοποθετοῦσι τὴν κουρᾶν μεταξὺ τῶν δύο εὐχῶν. **Ο Ψ** μετὰ τὴν κουρᾶν «Εἶτα λέγει τὴν εὐχὴν μετὰ τὸ κείρασθαι».

Ξ Κ Η Κ Εἰρήνη πάσι Τὰς κεφαλὰς ἡμῶν.

Ψ Δ Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

Λαν. θ 15

Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ ἐκ τοῦ πληρώματος τῆς κολυμβήθρας διὰ τῆς σῆς ἀγαθότητος ἀγιάσας τοὺς εἰς σὲ πιστεύοντας, εὐλόγησον τὸ παρὸν νήπιον καὶ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἡ εὐλογία σου καταβῆτω. Καὶ ὡς εὐλόγησας διὰ τοῦ προφήτου Σαμουὴλ Δαβὶδ τὸν βασιλέα, εὐλόγησον καὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ δούλου σου (τοῦδε) διὰ χειρὸς ἐμοῦ τοῦ ἁμαρτωλοῦ, ἐπιφοιτῶν αὐτῷ τῷ Πνεύματί σου τῷ ἁγίῳ, ὅπως προκόπτων ἐν ἡλικίᾳ καὶ πολιᾷ γήρως, δόξαν σοι ἀναπέμψῃ καὶ ἴδῃ τὰ ἀγαθὰ Ἱερουσαλὴμ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ. Ὅτι

Παροιμ. ι 23
Λουκ. β 52

Ψαλμ. εζ κ 5

Ὁ τοῦ Φαλάκκα

Εἰς τὸ κουρεῦσαι παιδίον

Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ ἐκ τοῦ πληρώματος...

Καὶ κείρει αὐτοῦ τὴν κόμην τετραμερῶς εἰς τὸ δνομα τῆς ἁγίας Τριάδος· καὶ εἶθ' οὕτως ὁ Ἱερεὺς τὴν εὐχὴν

Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ τῆ εἰκόνι...

Ὁ τῆς Κρυπτ. — Βησσ.

Εὐχὴ εἰς τὸ κουρεῦσαι παιῖδα

Δέσποτα Κύριε, ὁ Θεὸς ἡμῶν...

Ἐν τῷ Β τρεῖς εὐχαί. Πρώτη «εὐχὴ εἰς τὸ κουρεῦσαι παιδάριον» ἡ ἀνωτέρω (Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ ἐκ τοῦ πληρώματος τῆς κολυμβήθρας...).

1 Σεῖ ἐκτείνουμέν Κύριε ὁ Θεὸς τῆς σωτηρίας ἡμῶν ὁ ἐκ τοῦ πληρώματος Β Γ Δ Ι Κ Κ Μ Σ 2 κολυμβήθρας τῆς σῆς ἀγαθότητος Γ Δ Η Ι Κ Κ Λ Ο Ψ Ο κολυμβ τὰ ράματα τῆ σῆ ἀγαθότητι εὐλόγησας εὐλόγησον Μ ἀγαθ. εὐλόγησας Β Κ Κ εὐλόγησας καὶ ἀγιάσας Δ ἀγαθότητος εὐλόγησον Ψ ἀγαθότητος ἀναγεννήσας τὸν δούλον σου αὐτὸν καὶ νῦν εὐλόγησον Δ 3 εὐλόγησας τὸ παρὸν νήπιον διὰ τῶν χειρῶν τοῦ πρεσβυτερίου ἐπιφοιτῶν αὐτὸ τὸ Πνεῦμά σου τὸ ἅγιον καὶ ἐν τῇ ἀπαρχῇ τοῦ κήρασθαι αὐτοῦ τὴν κόμην δὸς αὐτῷ προκόψαι ἐν ἡλικίᾳ πεπληρωμένη καὶ πολιᾷ γήρους ὅπως ἴδῃ Γ νήπιον διὰ χειρὸς ἐμοῦ τοῦ ἁμαρτωλοῦ ἐπιφοιτῶν αὐτῷ τό... τοῦ κείρασθαι (ὡς ἐν τῷ Γ) Δ ἀγαθότητος εὐλόγησας τὸ παρὸν... διὰ χειρὸς ἐμοῦ τοῦ ἁμαρτωλοῦ ἐπιφοιτῶν αὐτὸν τὸ Πνεῦμά σου. καὶ ἐπὶ τοῦ καταρχῇ τοῦ κείρασθαι αὐτοῦ... γήρους ἴδῃ (ὡς ἐν τῷ Γ) Ι νήπιον διὰ τῆς ἱσραηλικῆς χειρὸς ἐπιφοιτῶν αὐτῷ... (ὡς ἐν τῷ Γ) τοῦ κείρασθαι τὴν κόμην αὐτοῦ Κ 4 εὐλόγησον καὶ τὸ παρὸν Ο νήπιον ἐπὶ τὴν κεφαλὴν Μ καὶ ἐπὶ τῇ κεφαλῇ αὐτοῦ Β ἡ εὐλογία σου καταβῆτω Β ὡς εὐλόγησας Δαβὶδ διὰ χειρὸς τοῦ προφήτου σου Σαμ. οὕτως εὐλόγησον καὶ τὸ παρὸν νήπιον διὰ χειρὸς Β Κ Ψ Σαμουὴλ εὐλόγησον Η ὡς εὐλόγησας Δαβ. διὰ τοῦ προφ. σου Σαμ. εὐλόγ. Α Ο Ο ὡς εὐλόγησας Δαβ. διὰ χ. Σαμ. εὐλόγ. καὶ τὸ παρὸν Μ 5 οὕτως εὐλόγησον τὸ παρὸν Β 6 νήπιον ἐπιφοιτῶν τῷ Πν. σου τῷ ἁγίῳ Μ διὰ χειρὸς μου τοῦ ἁμαρτωλοῦ Β 7 εἰψ. τὸ Πν. σου τὸ ἅγιον Β ἐν ἡλικίᾳ πεπληρωμένη καὶ πολιᾷ Β Μ τῷ ἁγίῳ καὶ ἐν τῇ ἀπαρχῇ τοῦ κείρασθαι αὐτοῦ τὴν κόμην δὸς προκόψαι ἐν Κ Ψ καὶ ἐν τῇ ἀπαρχῇ τοῦ κήρασθαι αὐτὸν τὴν κόμην δὸς αὐτῷ προκόψαι Β 8 γήρους ἴδῃ τὰ ἀγαθὰ Μ γήρως ὅπως ἴδῃ Β Κ Ψ προκόπιοντος αὐτοῦ Η Α Ο Ο γήρους Δ Η Α Μ 9 τῆς ζωῆς αὐτοῦ καὶ εὐαρεστήσαι σοὶ ἐν ἔργοις καλοῖς (καλοῖς οἷς προητοιμάσας Ι) ἵνα καὶ ἐν αὐτοῖς περιπατήσῃ Γ Ι καὶ εὐαρεστήσῃ σοὶ ἐν ἔργοις καὶ λόγοις οἷς προητοιμάσας, ἵνα ἐν αὐτοῖς ἐμπεριπατήσῃ Δ καὶ εὐαρεστήσοι ἐν ἔργοις ἀγαθοῖς οἷς. ἵνα ἐν αὐτοῖς περιπατήσῃ Κ 9 τῆς ζωῆς αὐτοῦ καὶ εὐαρεστήσῃ σοὶ ἐν ἔργοις καλοῖς, οἷς προητοιμάσας, ἵνα ἐν αὐτοῖς

πρέπει σοι πᾶσα δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνησις· τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἄμην.

Δ Δ Κ Εἶτα κείρει ὁ ἱερεὺς τὴν κόμην τῆς κεφαλῆς τοῦ παιδίου σταυροειδῶς λέγων :

Κείρεται ὁ δοῦλος τοῦ Θεοῦ ὁ δεῖνα τὴν κόμην τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Ἄμην.

Ὁ διάκονος τὰς κεφαλὰς ἡμῶν. Ὁ ἱερεὺς ἐπέυχεται :
Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ ἐκ τοῦ πληρώματος καὶ τὰ ἐξῆς.

Ὁ Βαρβερινός

Εὐχὴ εἰς τὸ κουρεῦσαι παιδίον.

Σὲ ἱκετεύομεν, Κύριε ὁ Θεός, τῆς σωτηρίας ἡμῶν, ὁ ἐκ τοῦ πληρώματος...

Εὐχὴ μετὰ τὸ κουρεῦσαι παιδίον δευτέρα.

Ἄγία Τριάς ὁ Θεὸς ἡμῶν, εὐλόγησον τὸν παῖδα τοῦτον ἐν πάσῃ εὐλογίᾳ πνευματικῇ καὶ χάρισι τοῖς δούλοις σου τοῖς ἰδίοις νοῦν εὐθὺν, ἀβλαβῆ, καὶ καὶ ἀνεπηρέαστον φυλαττόμενον ὑπὸ τῆς σῆς εὐσπλαγχνίας εἰς ἀξίωσιν καὶ εἰς σύνεσιν καὶ εἰς πᾶν ἔργον εὐδοούμενον. Πρεσβείαις τῆς ἁγίας Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας καὶ πάντων τῶν ἁγίων. Ὅτι ἠυλόγηται καὶ δεδόξασται καὶ τὰ ἐξῆς.

Εὐχὴ εἰς τὸ κουρεῦσαι παιδίον ἄλλη.

Εὐλογητὸς εἶ Κύριε ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, ὁ ἀποστείλας τὸν πατέρα ἡμῶν Ἀβραάμ κείρει τὴν κόμην τῷ σῷ ἱερεὶ Μελχισεδέκ, καὶ πᾶσαν αὐτοῦ ἀπαρχὴν ἀφιερῶσας εἰς ναὸν ἁγίον σου· ὁ παραγενόμενος ἐπὶ τῇ εὐλογίᾳ καὶ κουρᾷ τῶν ἁγίων σου ἀποστόλων καὶ μαθητῶν καὶ δωρησάμενος αὐτοῖς ἀντὶ τῆς κουρᾶς τῶν τριχῶν ἀμώμητον πίστιν καὶ λόγους μεταδόσεως δικαιοσύνης· αὐτὸς καὶ τῷ δούλῳ σου τῷδε παράσχου ἀντὶ τῆς κουρᾶς τῶν τριχῶν ἐν τῇ κεφαλῇ λογισμὸν δικαιοσύνης καὶ πολιάν ἐνάρετον· ἵνα κατὰ τὰς ἐντολάς σου πολιτευσάμενος καταξιωθῇ τῆς ἐκ δεξιῶν σου στάσεως· τῷ δὲ πίστει Χριστοῦ ταύτας δεχομένῳ, δώρησαι εὐλογίαν κατὰ τὴν τοῦ δικαίου Συμεὼν τοῦ δεξαμένου ἐπ' ἀγκάλαις σε τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ πάντας τοὺς συνελθόντας εὐλόγησον εὐλογίᾳ πνευματικῇ. Ὅτι σὺ εἶ ὁ Θεὸς ὁ εὐλογῶν καὶ ἀγιαζῶν τὰς ψυχὰς ἡμῶν καὶ σοὶ τὴν δόξαν... (Κατὰ τὴν ἔκδοσιν Conybear)

περιπατήσωμεν Ὅτι Β Ἐκφών. Η Δ Ὅτι σὸν τὸ κράτος Γ Ὅτι πρέπει σοι αἶνος καὶ δόξα καὶ πᾶσα προσκύνησις Β Ὅτι σοὶ πρέπει αἶνος καὶ σοὶ τὴν δόξαν Ι Μ.

Ὁ Δ «...κείρει αὐτὸν τέτρασι μέρεσι...» Οἱ Δ Q Κ προσθέτουσι «...Πνεύματος νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων». Οἱ Ψ O «Κείρεται... εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς Ἄμην» καὶ τοῦ Υἱοῦ Ἄμην» καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος Ἄμην». Ὁ O «...Καὶ λαβῶν» ὀλίγον κηρίον συγκολλᾷ τὰς τρίχας αὐτοῦ». Ὁ Κ (ἄ) «Εἶθ' οὕτως κείρει τὰς τρίχας σταυροειδῶς... ἀρχὴν ποιῶν ἀπὸ τῆς κορυφῆς, τὸ μέτωπον δεξιᾶ καὶ ἀριστερᾶ. Καὶ δίδωσιν αὐτάς τῷ ἀναδόχῳ». Ὁ Δ «Καὶ δεχόμενος ὁ ἀνάδοχος τὰς τρίχας ἐπιδίδωσι τῷ ἱερεὶ. Καὶ ὁ ἱερεὺς τίθησιν αὐτάς μετὰ τὸ κουρεῦσαι ἐν τῷ βαστάγει (;) τῆς ἁγίας Τραπέζης».

Ὁ O μετὰ τὴν ἐκφώνησιν «Εἶτα ἐνδύει αὐτὸν τὸ κουκούλιον λέγων» Ἐν-

Δ Δ ἃ Εἶπωμεν πάντες ὑπὲρ αὐτοῦ τὸ Κύριε ἐλέησον Γ

Δ Καὶ εὐθύς ποιεῖ ἀπόλυσιν.

Μ Δόξα σοι· Δόξα Πατρὶ καὶ Υἱῷ καὶ ἀγίῳ Πνεύματι. Καὶ νῦν. Κύριε ἐλέησον τρίτον εὐλόγησον.

(α) **Μ** Ἀπόλυσις τοῦ βαπτίσματος.

Ὁ ἐν Ἰορδάνῃ ὑπὸ Ἰωάννου βαπτισθῆναι καταδεξάμενος Χριστός ὁ ἀληθινὸς Θεὸς ἡμῶν ταῖς πρεσβείαις τῆς παναχράντου αὐτοῦ μητρός, τοῦ τιμίου ἐνδόξου Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου καὶ πάντων τῶν ἁγίων ἐλεῆσαι καὶ σώσαι ἡμᾶς ὡς ἀγαθὸς καὶ φιλόανθρωπος.

δύεται ὁ δοῦλος τοῦ Θεοῦ ὁ δεῖνα τὸ κουκούλιον τῆς ἀκακίας σὺν τῷ παλίῳ εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος νῦν... Μετὰ δὲ ταῦτα πάντα τελεσθῆναι κυκλοῖ ὁ ἱερεὺς τὸν θεῖον λουτήρα ἐκ τρίτου ἢ εἰσοδεύει τρίτον ἔμπροσθεν τοῦ βήματος ἢ μέσον τοῦ ναοῦ ἀκολουθῆντες τούτῳ ὁ ἀνάδοχος μετὰ καὶ τοῦ βαπτισθέντος ψάλλοντες σὺν τοῖς λοιποῖς τὸ "Ὅσοι εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε... Εἶθ' οὕτω γίνεται ἐκτενῆ, ἐν ἣ μνημονεύονται οἱ βασιλεῖς καὶ ὁ ἀνάδοχος σὺν τῷ βαπτισθέντι. Μεθ' ἧς γίνεται ἀπόλυσις. Καὶ πολυχρονιζόμενος τοὺς βασιλεῖς. Εἶτα καὶ τὸν νεοφώτιστον σὺν τῷ ἀναδόχῳ λέγοντες· φυλάττει ὁ Θεὸς καὶ τὸν νεοφώτιστον σὺν τῷ ἀναδόχῳ εἰς πολλὰ ἔτη. Χρῆ δὲ γινώσκειν, ὅτι εἴπερ ἐστὶ λειτουργία μεταλαμβάνει ὁ νεοφώτιστος τῶν ἀχράντων μυστηρίων». (Ὁ Ὁ τὴν κουράν ἐπισυνάπτει τῷ βαπτίσματι, μετ' αὐτὴν δὲ τοποθετεῖ τὴν ἀκολουθίαν τῆς ἀπολούσεως).

Ὁ ἃ ἐπισυνάπτει ὡς τρίτην εὐχὴν καὶ τελευταίαν τὴν ἦν παραλείπει ἐκ τῆς ἀπολούσεως εὐχὴν Δέσποτα Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ διὰ τῆς κολυμβήθρας...

Οἱ Σ 4 εὐχὴ εἰς τὸ κουρεῦσαι παιδίον Σὲ ἱκετεύομεν, Κύριε ὁ Θεὸς τῆς σωτηρίας ἡμῶν ὁ ἐκ τοῦ πληρώματος τῆς κολυμβήθρας... (Οὐδὲν ἕτερον). Ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἐπιγραφήν ἐν τῷ Σ 7 ἀμφότερα ἦτοι: Δέσποτα Κύριε., Καὶ μετὰ τὸ κουρεῦσαι λέγει Τὰς κεφαλὰς... Σὲ ἱκετεύομεν...».

Ὁ Σ 6 ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἐπιγραφήν πρῶτον τὴν εὐχὴν Δέσποτα Κύριε, ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ τῇ εἰκόνι σου τιμήσας... «Καὶ κουρεῦει αὐτὸν σταυροειδῶς καὶ συμπίανει τὰς τρίχας μετὰ κηρίου ἀργοῦ καὶ βάλλει αὐτὰς ἐν τῷ δίσκῳ μετὰ μανδηλοῦ καινουργοῦς καὶ ἐπιδίδει τῷ ἀναδόχῳ, λέγει· Εἰρήνη πάσι· Τὰς κεφαλὰς ἡμῶν. Ὁ ἱερεὺς λέγει εὐχὴν Παναγία Τριάς ὁ Θεὸς ἡμῶν, εὐλόγησον τὸν δοῦλόν σου, τὸν παῖδα τοῦτον, εὐλογίαν πνευματικὴν» χάρισι αὐτὸν τοῖς δούλοις σου, τοῖς γονεῦσιν αὐτοῦ, ἀβλαβῆ καὶ ἀνεπηρέαστον, φυλαττόμενον ὑπὸ τὴν σὴν εὐσπλαγγίαν, εἰς αὔξησιν καὶ εἰς σύνεσιν καὶ εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν εὐοδοῦμενον, καὶ εἰς ζωὴν τὴν ἐν σοὶ εὐάρεστον κυβερνούμενον· πρεσβείαις τῆς ἁγίας Θεοτόκου καὶ τῶν ἁγίων σου ἀποστόλων καὶ πάντων τῶν ἁγίων σου. Ὅτι σὺ εἶ, Κύριε, φύλαξ καὶ σκέπη πάντων ἡμῶν καὶ σοὶ τὴν δόξαν... Λέγει δὲ εὐχὴν τῷ ἀναδόχῳ· Ὁ δεσπότης καὶ Κύριος ἡμῶν (ἴδε ὁπισθεν ἐν Σ 5).

Ὁ ὑπ' ἀριθ. 780 κώδιξ τοῦ Παντελ. "Ἄθω «...Ὁ δὲ ἀνάδοχος λαβὼν τὰς τρίχας κολλᾷ αὐτὰς εἰς τὰ ἀγιδότυλα, ποιούντος αὐτοῦ μετανοίας γ'».

Ὁ Π 5 «Εὐχὴ εἰς τὸ κουρεῦσαι παιδίον. Λέγει τὴν συναπτήν. Εἶτα λέγει τοῦ Κου δεηθῶμεν. Σὲ ἱκετεύομεν. Εἰρήνη· πάσι. Τὰς κεφαλὰς. Ὁ τὰς ἀψευ-

Δ Καὶ πολυχρονοῦν τὸν νεοφώτιστον καὶ τοὺς ἀναδόχους.

Μ Καὶ ὁ σίχος· Φυλάττοι ὁ Θεὸς τὸν νεοφώτιστον σὺν τῷ ἀναδόχῳ αὐτοῦ εἰς πολλὰ ἔτη.

δεῖς ἐπαγγελίας τοῖς εἰς Σὲ τὰς ἐλπίδας ἐπιρρίψασι δωρούμενος καὶ ὑποσχόμενος αὐτοῖς, ὅτι θριξ̄ ἐκ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν οὐ μὴ ἀπόλλυται, αὐτός, δέσποτα τὴν κοσμικὴν κόμην τὴν κείραν τῆς κεφαλῆς τοῦ δούλου σου εἰς ἀβυσσιν καὶ σύνεσιν ποιήσον, χαριζόμενος αὐτῷ, τοῖς γονεῦσιν αὐτοῦ, ἵνα, τρεφόμενος καὶ διδασκόμενος ὑπ' αὐτῶν τὰς ἐντολάς σου καὶ τὰ δικαιώματά σου φυλάττων, ἀπολαύσῃ πάντων τῶν ἀγαθῶν ὧν ἐπηγγείλω τοῖς ἀγαπᾶσι σε, Κύριε. Ὅτι σὺ ὁ εὐλογῶν... Καὶ κείρας τὸ παιδίον λέγει· Εἰς τὸ ὄνομα... Καὶ γίνεται ἀπόλυσις».

Ὁ ᾠ (ἐπισυνάπτων τὴν κουράν τῷ βαπτίσματι) μετὰ τὴν ἀπόλυσιν «Καὶ εὐλογεῖ ὁ ἱερεὺς τὸν νεοφώτιστον καὶ εὐχεται αὐτὸν λέγων ταῦτα Ἐκκλησιασθης, ἐβαπτίσθης, ἐφωτίσθης, ἀπομυρώθης, ἀπελούσθης, ἡγιασθης καὶ ἐκαθαρίσθης, ὕπαγε εἰς ὁδὸν εἰρήνης ἐν ὀνόματι τοῦ Πατρὸς... Καὶ οὕτως ἀπέρχονται ὁ νεοφώτιστος σὺν τῷ ἀναδόχῳ αὐτοῦ ἐν τῷ τοῦ νεοφωτίστου οἴκῳ πάντων λαμπαδηφορούντων καὶ ψαλλόντων τὸ Ὅσοι εἰς Χριστὸν.

...*Ἰωάννου τῶν ἁγίων ἐνδόξων καὶ πανευφήμων ἀποστόλων ᾠ*

Ἐν τῷ ᾠ

Ἐτέρα διάταξις.

«Πρόσεχε, ὦ ἱερέα καὶ παράγγειλε τὴν μαῖαν σὺν τῇ μητρὶ τοῦ νεοφωτίστου, ἵνα μὴ κολυμβήσῃ τὸν νεοφώτιστον ἢ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ νίψωσιν ἕως ἡμερῶν ζ', τῇ δὲ ὀγδόῃ ἡμέρᾳ πλυνάτωσαν καὶ λουσατάωσαν αὐτόν, καὶ τὰ ἀπολούσματα τούτου χύνουσιν αὐτὰ ἐν τόπῳ ὅπου οὐδεὶς βαδίζει ἐκεῖσε ἢ εἰς ποταπὸν ποταμὸν.

Ἐτέρα διάταξις.

Πρόσεχε τοῦτο, ὦ πρεσβύτερε, ὅτι τὸ ὕδωρ, ὅπου ἀπομένει εἰς τὴν ἁγίαν κολυμβήθραν χύσον αὐτὸ εἰς τὸ χωνευτήριον, ὅτι μέγα ἁγίασμα εἶνε καὶ πρόσεχε καὶ τοῦτο· ἐκεῖ ὅπου κολυμβᾷς τὸ παιδί εἰς τὴν ἁγίαν κολυμβήθραν νὰ μὴ πέσῃ ἔξω ἀπὸ τοῦ ἁγίου τοῦτο ὕδωρ τῆς ἁγίας κολυμβήθρας καὶ καταπατηθῇ. Ἄλλ' οὐδὲ ὁ ἀνάδοχος ἢ ἡ μαῖα τολμῆσαι προσεγγίσει εἰς τὴν ἁγίαν κολυμβήθραν. ὅτι μέγα ἁγίασμα εἶνε. Μόνον ὁ ἱερεὺς κολυμβᾷ τὸ παιδίον. Εἰ δὲ τις τολμῆσαι τοῦτο ποιῆσαι, ὁ μὲν ἱερεὺς καθαιρεθήσεται παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου πάσης ἱεροπραξίας· ὁ δὲ κοσμικὸς ἀφορισθήσεται παρὰ τῆς τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας. Καὶ πρόσεχε ὅσον ἐνὶ τὸ δυνατόν σου.

(Συνεχίζεται)